

NORRINGEN 2012

KAMRATFÖRENINGEN NORRA SKÅNINGAR

Medlemsblad 3-4

Kamratföreningens ordförande

Så länge Kamratföreningen kan göra sin stämma hörd, lever vårt gamla regemente. Därför är denna årsskrift och våra andra publikationer så viktiga. Direkt eller via er medlemmar når vi ut med vår dokumentation, bildar underlag för igenkännande och samtal och får på så sätt ofta ny dokumentation. Men för detta är vi beroende av den till synes gränslösa generositet medlemmarna nu visat i många år genom sina bidrag till Tidningsfonden. Vet inte hur många gånger jag sagt det, men vi är fullständigt unika i kamratföreningsvärlden!

Den ekonomiska matematiken är enkel för en ordförande. Vi ser till, med litet trolleri och litet lotteri, att våra möten och resor går jämt upp. Medlemsavgifterna går i allt väsentligt åt för att täcka motsvarande avgifter till vår huvudorganisation, SMKR. Vad blir över, klarar den lilla administration vi har och en kaffe och bulle vid våra arbetsmöten. Så kostnaden för tryckning av årsskriften, ca 50 tusen kronor, svarar Ni för genom Era frivilliga bidrag! Tack och bock! Portokostnaden, nästan lika mycket, klarar vi än så länge genom det välvilliga stöd vi får från Södra skånska regementet.

Vad gäller vår publicering uppstod en liten diskussion under årsmötet. Vi har faktiskt en del färdigt material från äldre tid liggande. Men min mening är att vi måste samla våra krafter (historiekommittén) till att dokumentera det som är möjligt med hjälp av de kamrater som än så länge finns kvar och kan minnas. Ett utmärkt exempel på denna filosofi är Christer Nyhléns arbete ”Pansarboken” som vi kunde översända sent i fjol. Vår ”mejl-terrorist” (Överbefälhavarens definition) och traditionsbevarare Christer sitter på ett till synes outtömligt arkiv med korrespondens, intervjuer och fotografier som han har tilltvingat (?) sig genom åren och som jag hoppas alla vi andra skall få fortsatt glädje av framöver. ”Pansarboken” kommer nu att få en större läsekrets genom att Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek beslutat att utge den.

Året var tänkt som ett sabbatsår efter urladdningen jubileumsåret 2011. Men med Ture Nordhs bortgång blev det delvis annorlunda. Ture svarade på sitt försynta sätt för allt det handfasta som behövde göras i föreningen och hade så gjort i många, många år. Flera av oss

REDAKTION:

Jörgen Lund (red), Claes-Göran Andersson, Roland Appelqvist,
Bertil Larsson, Bertil Magnusson, Christer Nyhlén.

ISBN 978-91-977910-1-4

GL-Tryck i Kristianstad AB 2012

anade väl vad det handlade om i stort, men om omfattningen och vidden visste ingen. Det har varit ett hårt arbete att rekonstruera och fördela om alla de funktioner Ture tagit åt sig.

Ett speciellt problem har varit vår mötesplats Soldathemmet. Försvaret har ännu inte utsett någon ny tillsynsman. Vi har därför tagit initiativet till ett slags kollektiv lösning för att sköta drift, underhåll och ekonomi – ett "Soldathemsråd" tillsammans med övriga föreningar.

Till vår lycka ställde sig Dick "Handy" Nilsson till förfogande under året. Utrustad som han är med två högertummar och en till synes ohejdbar energi, har han redan åstadkommit smärre underverk för att fräscha upp och säkerställa Soldathemmets funktion! Vi har adjungerat Dick till arbetsutskottet (AU).

Jag berörde i förra årsskriften betydelsen av att det skapades en regional ledning i Försvaret. Vi är tacksamma för att Chefen för P 7, Michael Nilsson, ställde sig till förfogande och beskrev det utvecklingsarbete som pågår. I de kontakter vi har ute i samhället kan vi lugnt konstatera att signalerna har gått fram sedan beslutet i fjol – något positivt håller på att hända med försvaret av själva Sverige. Tyvärr innebär det för vår del att vi tappar "vår" major Jan Krappe på P 7 till den nya organisationen. Han har, sedan P 7 övertog ansvaret för kamratföreningarna, handlagt våra ärenden. Och med klokt, känsligt och fint, men fast, handlag bringat ordning i de ofta

bångstyriga leden av äldre gentlemän. Vi är skyldiga honom ett stort tack!

Nu väntar vi på besluten i den högkvarteretsutredning om kamratföreningarnas framtid som lämnades in i fjol. Det kommer att handla mycket om veteranstöd, stöd till de som gör eller har gjort utlandstjänst och deras familjer. I vårt remissvar fokuserade vi på de akutbehov utredningen tog upp. Men när man såg vilken glädje som präglade stridskamraterna från Cypern i samband med medaljutdelningen till Rune Nilsson i Broby, då slogs man av tanken att en enkel, återkommande träff inom Kamratföreningens ram kanske vore en idé att satsa på?

Så länge Kamratföreningen kan göra sin stämma hörd, lever vårt gamla regemente.

Vi har därför beslutat att på något sätt delta i firandet av Kristianstads 400-årsjubiléum 2014. Sedan tidigare är det klart att Kamratföreningen skall hjälpas åt tillsammans med Artillerimuséet med en garnisonsutställning. Vi tror på och uppvaktar just nu kommunen om, att ett bra sätt att fästa uppmärksamheten på stadens militära historia vore att ordna en historisk parad med mycket musik och uppvisningar av tidsenliga grupper. Bäst vore om det gick att samordna det hela till en militär/civil historisk parad.

Väl mött 2013!

Roland Appelqvist
Ordförande

IN MEMORIAM

Ännu en Norring, en lågmäld eldsjäl, har lämnat våra led. Styrelseledamoten i Kamratföreningen Norra Skåningar, löjtnant Ture Nordh, har gått ur tiden. Han blev 78 år.

Sprungnen ur den skånska myllan, bland tolv syskon och med faderns för tidiga bortgång, fick Ture redan i mycket unga år ta sitt ansvar för familjens vardag. Kanske formade detta hela hans karaktär. Ingen uppgift fick vara olöslig, ingen börda för tung.

Han startade som volontär vid I 6 i Kristianstad 1950, där Tures stora vänfasthet tidigt avslöjade sig. Dessa 1950 års volontärer utvecklade ett säreget kamratskap som skulle visa sig räcka livslångt. De gick vitt skilda karriärer till mötes, men träffades årligen in i det sista för att återknyta kamratskapet. Nu med Tures bortgång finns bara några få kvar.

Efter skolor och tjänstgöring vid regementet blev det en kommendering till Infanteriets Skjutskola i Rosersberg. En

Ture Nordh. Foto: Privat

underhålls- och motortjänsten, där hans praktiska läggning kom väl till pass under många år. I slutet av 60-talet blev det även ett par års tjänstgöring som ställföreträdande plutonchef vid ingenjörskompaniet i Revinge. Han rönt senare stor uppskattning som kompaniadjutant och som kvartermästare vid olika fältförband. Redan tidigt engagerade sig Ture i den frivilliga försvarsverksamhe-

ovanligt lyckosam sådan skulle det visa sig – det var här han träffade sin blivande hustru Inger i Uppsala.

Som många andra dugliga underbefäl vid denna tid, funderade även Ture på att växla över till en lockande karriär inom polisväsendet. Men det slutade med att paret flyttade ner till Kristianstad igen. Väl åter på I 6 kom Ture att specialisera sig inom

ten, i hemvärnet och i driftvärnet. Som instruktör, som skol- och kursadjutant på olika kurser. Alltid eftersökt och känd för sin redobogenhet. Åsbo hemvärnskrets kallade honom till hedersmedlem. Det var nog inom denna slags verksamhet som "Ture" med åren blev ett begrepp i sig, vitt känt av alla oss, som finns kvar från den tiden. Naturligt nog fick han avsluta sin aktiva tjänstgöring som adjutant vid regementets hemvärns- och frivilligsektion, där han bland annat i flera år fick förtroendet att ingå i ledningen för den svenska delegationen vid den internationella Nijmegenmarschen i Holland.

Ture valdes in i Kamratföreningens styrelse redan 1973. Ingen kan minnas att han missade något möte, sammankomst eller aktivitet. Och det ville till, för Ture tog på sig allt som hade med lokaler, utrustning och lekamlig spis att göra. Så länge krafterna stod honom bi, var det Ture som fick hedersuppdraget att föra Kamratföreningens fana. När regementet skulle läggas ner, fick han i uppdrag att sköta f d Soldathemmet som samlingslokal för delar av frivilligorganisationerna. Det blev en tidskrävande hjärtefråga för Ture liksom arbetet med underhållet av regementets alla minnesstenar. Även det gamla soldatorpet, Rodatorpet, utanför kasernen, tog Ture självmant under sina vingars skugga, skötte om det och var med om det spektakulära flyttet till dess ursprungliga plats i Glimåkra socken. Väl där hjälpte han till att ställa det i ordning på nytt. Han valdes sedan in i den stiftelse som nu förvaltar soldatorpet.

Ture har genom åren räckt en hand till många andra ideellt arbetande föreningar. Men det var kanske scoutrörelsen som han gav mest av sin tid. Sedan tidigt 70-tal ställde han upp för Näsby-Österslövs scoutkår när helst transporter och annan praktisk hjälp behövdes. Han var bl a med och byggde upp scouternas fina lägerplats i Kaffatorp och svarade länge för tillsyn, underhåll och uthyrning.

Vårt gamla regementes valspråk är von Döbelns, "Åra, skyldighet och vilja", scouternas motto "Alltid redo". Tillsammans en kanske oslagbar kombination. Båda handfasta och jordnära rättesnören. Båda kunde ha varit skrivna för Ture Nordh.

I alla bra förband, i alla framgångsrika föreningar finns det en Ture. Det är aldrig den som står längst fram och får rubrikerna. Men han finns alltid där någonstans, oftast tyst, håller ett öga, har alla nödvändigheter tillreds, ser till vad behövs blir gjort.

Alla vi i Kamratföreningen är tack-samma för att vår Ture tog sig an just oss under alla dessa år. Vår saknad delar vi med hustru Inger, med söner Göran och Christer och hans Alda. Och många, många andra.

Roland Appelqvist

Ordförande

(Minnesorden tidigare publicerade i Kristianstadsbladet och Norra Skåne.)

IN MEMORIAM

Följande medlemmar har avlidit:

Frosten Begander	Knislinge
Harald Persson	Fjälkinge
Maj-Ann Mattisson	Söderfors
Göthe Freidner	Helsingborg
Ture Nordh	Kristianstad
Tore Leijon	Malmö
Ethel Wesström	Degeberga
Tord Jönsson	Kristianstad
Nils Hägg	Kristianstad
Wega Nilsson	Kristianstad
Arna Hartenius	Kristianstad
Britt Grahn	Kristianstad
Thorsten Andersson	Kristianstad
Ally Ingelsson	Åhus
Lars Samuelsson	Önnestad
Bengt Landin	Kristianstad

*Frid över det ljusa minnet
av kamraterna*

Norringebrigadens pansarepok dokumenterad

Jag har den och har läst den med stor behållning...

Mats Welff,
Generalmajor

Boken är ett fantastiskt historieverk...

Anders Forsgren,
Reservofficer
vid Norringebrigaden

För information och beställning: christer.nyhlen@gmail.com

Norringeåret som gått...

2012 har ur Norringesynvinkel varit ett återhämtningsår efter den stora kraftsamlingen under jubileumsåret. Vi har inte särskilt manifesterat att föreningen verkat i 75 år, vi firade ju istället 70 år rejält. Södra Skåningarnas kamratförening firade däremot sitt 75-årsjubileum på Revingehed och regementschefen nämnde i sitt tal att föreningen var Sveriges äldsta verksamma kamratförening – slår oss med ett par månader. Initiativtagaren på dåvarande I 7, var den från Norringarna komne översten Torsten Winberg! I sammanhanget kan nämnas, att redan 1931 hade Norringarnas musikkår bildat sin kamratförening vid ett möte i Röstånga.

7 dec Julvesper

Nosaby kyrka och Hemvärnets Musikkår, Kristianstad stod för den traditionella julvespern och FOS (Frivilligorganisationernas samarbetsorgan) stod för kyrkkaffet på Soldathemmet.

9 dec Boksläpp "Pansarepoken"

Lagom till jul kunde *Christer Nyhlén* presentera sitt senaste bidrag till vårt historieverk.

Vid en välbesökt "release" (som boksläpp numera heter på nysvenska) överlämnade Christer en historik från den tid regementet verkat inom pansartrupperna. Många av besökarna bläddrade läste och påmindes direkt om sina insatser.

13 dec Julmöte

Luciadagen firades på Soldathemmet med Näsby-Österslövs scouternas luciatåg och med ett välsmakande, lagom innehållsrikt julbord.

14 dec Packning

Årsboken var som vanligt färdig i tid och *Jörgen Lund* kunde andas ut och glädjas över ytterligare en välmatad publikation – **den femtonde årsboken!** I sanning en prestation!

Bertil Larsson och *Ove Johansson* ledde packstyrkan och en imponerande paketsamling kunde transporteras till postverket för vidare distribution.

24 mars Årsmöte

Den stora punkten på årsmötesagendan var *ordförandens* presentation av vad jubileumsåret hade kostat. Med verbal bravur förklarade han de olika utgifterna och kunde påvisa att medlemmarna verkligen "hade fått nåt för pengarna". Årsmötet godkände såväl åtgärder som kostnader med ett rungande "JA!!".

Lars Möller avtackades för mångårigt och

Lars Möller

Vice ordföranden har gjort sin plikt och medaljerat Roland Appelqvist

Göran Wemby

hängivet arbete i föreningens tjänst och *Roland Appelqvist* medaljerades med SMKRs guldmedalj för sitt sätt att leda föreningen.

Göran Wemby kåserade initierat om Rodatorpet och de av *Inger Larsson* förfärdigade smörgåstårterna hade en strykande åtgång innan mötet avslutades. (SMKR = Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund)

22 maj "Ut i det blå"

Det ur militär synpunkt oexakta resmålet berodde på att det rådde osäkerhet om någon resa skulle organiseras i år, men årsmötet beslöt att så skulle ske och så skedde.

Med tidig start från Sommarlust gick färden norrut till Huseby som tog emot i strålände sol. Slottet förevisades och den medhavda matsäcken avåts i den vackra parken.

Nästa mål var fd Kronobergs regementes kaserner. På kaserngården tog ordföranden i I 11:s kamratförening, *Rolf Björk* med medarbetare emot och gav en ingående beskrivning av vad som hänt på kasern sedan nedläggningen. Vi kunde därefter konstatera att matsalen (numera civil restaurang) fortfarande bjöd på god mat.

Eftermiddagen ägnades åt olika museer i Växjö innan hemfärden via Tingsryd och Börjes goda räkmackor anträdde.

Samling framför Huseby slott. Foto: Dennis Olsson Isakssons Buss.

Inger Nordh med Röda Korsets fana, Lars Svensson och Ulla von Rosen med Kamratföreningens fanor

6 juni Nationaldag

Trots kritiken mot 2011 års firande beslöts att föreningen skulle ställa upp, vi har ju faktiskt blivit tilldelat vår svenska fana av Nationaldagskommitténs föregångare.

Programmet var bättre komponerat i år och våra representanter förde våra fanor stilfullt.

26 aug Regementets dag och Södra Skåningarnas 75-års jubileum på Revingehed.

Regementets dag utan värnpliktiga – hur skulle det gå? Jo, alldeles utmärkt.

Projektansvarige, överstelöjtnant *Jerker Westdahl* (se där ytterligare en Norring), hade gjort ett utmärkt arbete och en stolt regementschef överste *Michael Nilsson* kunde hälsa en mycket stor sam-

ling besökare välkomna. Många Norringar fanns på plats och kunde glädjas åt att flera från vårt gamla regemente innehar ledande befattningar på P 7. Bland andra de båda bataljonscheferna överstelöjtnanterna *Tony Petersson* och *Jonas Nilsson* och ställföreträdaren nyutnämnde överstelöjtnanten *Fredrik Hedvall*.

Södra Skåningarnas ny traditionsrum
Foto: Inga Bengtsson

Ordf. och hedersmedlemmen Erik Kjellqvist.

13 september Döbelnsdagen

Vid den sedvanliga minnesstunden vid regementets gravplats, påminde *ordföranden* om tidigare Norringars insatser och betydelse för vårt regementes goda rykte och lade ner en röd-gul blomster-upsats.

Under lunchen, som inledde styrelsemötet passade ordföranden på att tacka bland andra Stiftelsen Kongl Norra skånska regementets officerscorps ordförande *Nils Sonesson* för allt stöd Stiftelsen lämnat Kamratföreningen. Ett särskilt tack riktades också till *Ulla von Rosen*, som ser till att regementets gravplats alltid är prydlig.

Under en enkel ceremoni samma eftermiddag överlämnade Stiftelsen officiellt de tre kristallkronorna i Ordersalen i kanslihuset på Näsby till Högskolan.

18 september Arkivöverlämning

Stiftelsen som sedan 1994 hanterat officerskårernas arkiv överlämnade detta officiellt till Regionmuseet i Kristianstad.

Arkivet, som efter sortering och registerföring, först förvarats på Lands-

arkivet i Lund och därefter på Malmö stadsarkiv, skulle enligt tidigare besked överlämnas till Krigsarkivet. Men eftersom det innehåller så mycket lokalt material ansåg Regionmuseet och Krigsarkivet i samråd att det fortsättningsvis bättre förvarades i Kristianstad, ett för oss glädjande besked. Det bör nämnas att Regionmuseet under alla år sedan nedläggningen varit ett stort stöd när det gäller hanteringen av traditionsföremål och handlingar.

18 oktober Höstmötet

Under året har Kamratföreningen – läs *Bertil Magnusson* – tagit hand om några stora bokdonationer. Bland andra den välkände hemvärnschefen i Broby Kaj Storcks stora och mycket innehållsrika boksamling hämtades och sorterades under sommaren, många rariteter kunde överlämnas till Artillerimuseets referensbibliotek.

Böcker från såväl Broby som från förre regementschefen Nils Lundell och från Officerskårens bibliotek försålades till medlemmarna under eftermiddagstimmarna.

Ny möjlighet att handla böcker billigt kommer att erbjudas i samband med årsmötet.

Efter den sedvanliga torsdagsmenyn kunde ordföranden hälsa Chefen P 7 överste *Michael Nilsson* välkommen. Regementschefen informerade på ett överskådligt sätt om det nya försvaret och P 7's roll i sammanhanget. Han framförde också förslaget att verksamheten på Revingehed fortsättningsvis borde kallas "Skånes regemente", fullt logiskt!

Kamratföreningen har under året tagit på sig ansvaret för Soldathemmet ordföranden och *Dick Nilsson* har lagt ner mycken möda på att samordna och få verksamheten att fungera.

Rodatorpet sköts exemplariskt och Kamratföreningens nye representant *Lars Björck* har kommit väl in i verksamheten och deltar flitigt i skötseln av torpet.

Kamratföreningen har också varit representerad vid de särskilda möten som CP7 genomför med de olika regementenas kamratföreningar. Ordföranden har kontaktat kommunledning för att höra vilka planer det finns för att fira stadens 400-år jubileum 2014.

Styrelsen för Rodatorpet sammanträder i höstsolen. Längst bort på vänster sida i blå keps – Lars Björck

Claes-Göran Andersson

Foton från höstmötet: Dick Sandy Nilsson

SÅRAD I STRID

”Östra Göinge har fått sin förste hjälte, och krigsmakten har äntligen fått visa vad positivt den kan åstadkomma.” Så slutade kommunfullmäktiges ordförande Uno Johansson sitt tal till Rune Nilsson på gästgivargården i Broby den 24 augusti.

Chefen för högkvarterets veteranavdelning, överstelöjtnant Anders Stach, hade då just överlämnat ”Försvarets medalj i silver för sårade i strid” till Rune. Vid den mycket värdiga ceremonin deltog hans familj tillsammans med representanter från högkvarteret, P7 och kommunen samt Runes kompanichef Göran Wrenngård och stridskamrater. Vår kamratförening representerades av ordföranden.

Foto Jerker Westdahl

Rune gjorde sin värnplikt vid P6 1972 vid Lars Rosanders pansarspaningskompani. Den 20 juli 1974 befann han sig i FN-tjänst i bataljon 53C på Cypern. Bataljonens camp i Famagusta, ”Carl Gustaf”, hade hamnat mitt upp i eldlinjen mellan grek- och turkcyprioter och man var tvungen att försvara sig. Rune var observatör i ett stridsvärn då han träffades

av en kula i huvudet. Sedan man under dramatiska former lyckats åstadkomma ett vapenstillestånd, kunde Rune först evakueras till det brittiska militärsjukhuset i Dhekelia och så småningom till Lunds universitetssjukhus. Där tog man bort kulan och Runes brottarfysik bidrog till att han klarade livhanken, dock icke utan bestående men.

Red

Not: ”Försvarets medalj för sårade i strid” är en belöningsmedalj vid internationella insatser som instiftades så sent som 2011 men med retroaktiv verkan. I guld tilldelas den endast postumt. Normalt sker utdelningen årligen vid en samlad ceremoni i Stockholm i maj.

En stor satsning i det dåtida Sverige

Jag tycker det är intressant att historiskt följa samhällets investeringar och därmed prioriteringar. På det militära området har ju fästningsbyggen alltid varit dyra, som inte minst exemplet Kristianstad visar. Garnisonen, folk liksom hästar, brukade inkvarteras hos borgarna i fästningsstaden och det var inget dessa var tilltalade av. På 1700-talet började man övergå till särskilda kaserner och i Kristianstad kom såväl Norra som Södra kasern till.

Under 1800-talet såg man till att de värvade trupperna – gardet, artilleriet, det värvade kavalleriet och de ingenjör- och trängtrupper som började växa fram – fick kaserner och att dessa skulle motsvara dåtida hygieniska krav. Under den stora kasernbyggnadsperioden 1880–1920 hade kasernbyggnationen tyska och österrikiska förebilder vad gäller såväl interiörer som planlösningar med klart urskiljbara funktioner.

1892 års härordning medförde nya kaserner, när bl a artilleriet utvidgades – i Kristianstad tillkom den nya delen av Södra kasern 1897, bevärningsbaracken på Norra kasern 1900 och Östra kasern 1906 – och det indelta kavalleriet förvandlades till värvat.

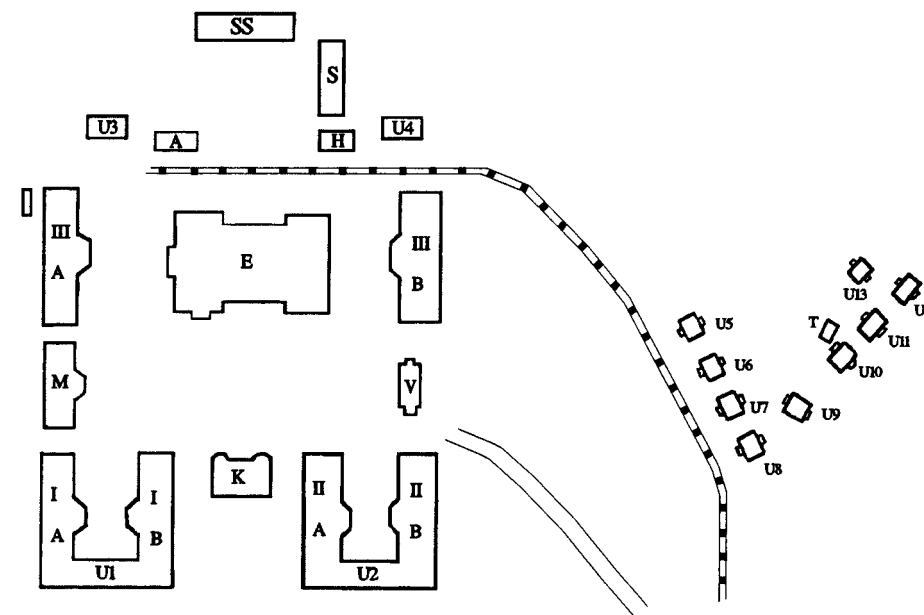
Den stora satsningen kom med 1901 års härordning, då värnplikten ersatte den indelta armén och infanteriet förflyttades från hedarna till städerna och

fick tidsenliga kaserner. Befålet fick då också tillgång till närbelägna skolor för sina barns vidare skolgång. Ett infanteriregemente försågs med tre bataljonskaserner förutom övriga byggnader. Sådana kaserner byggdes i södra Sverige i Halmstad, Jönköping och Karlskrona; till den senare orten förlades Karlskrona grenadjärregemente och dit kom de infanteriuttagna Kristianstadsungdomarna.

Ansvar för byggenskapen hade åvilat chefen för Fortifikationen som ansågs ha misskött uppgiften, och gick 1907 över till en ny myndighet, Kasernbyggnadsnämnden. Som så ofta blev det inte heller den här gången billigare att göra så.

Infanterikasernerna (marinens kaserner har legat utanför denna framställning) byggdes alltså till en början med tre bataljonskaserner och efter ritningar av arkitekten Erik Josephson, som tidigare ritat kaserner inspirerad av riddarborgar och renässansarkitektur, typ Göta artilleriregementes kasern i Göteborg. Nu fick han anpassa sig och göra standardritningar. De första åtta infanterietablissemangen kostade i genomsnitt 2 248 500 kr.

I sista omgången kom infanterikasernerna att byggas med sex ”dubbelkompanikaserner” vardera istället för bataljonskaserner efter ritning av arkitekten Magnus Dahlander på Arméns kasernbyggnadsnämnd. Sådana byggdes

Skiss över kasernen enligt Regementsinstruktion för I 24 1922.

A och B I med flygelbyggnader	H	Halmbod	
A och B II med flygelbyggnader	A	Ammunitionsbod	
Kasern III A och III B	U1, U2 U3, U4	Kompaniadjutantbostäder	
K	U5–U13	Sergeantbostäder	
V		T	Tvätthus
E		M	Manskapsmäss
S			
SS			

i Strängnäs, Linköping (etablissemang för såväl Första som Andra livgrenadjärregementena), Eksjö, Växjö och Kristianstad; i Lund påbörjades kasern för Södra skåningarna, men bygget avbröts innan det ens var halvfärdigt och fick istället bli basen för Vipeholms sjukhus. Norringarna kan känna igen sig i till exempel Växjö!

Kostnaden för de senaste kasernerna blev i genomsnitt 6 876 000 kr vardera och att de blev så höga var delvis ett resultat av dyrtiden kring första världskrigets slut. Näsbykasernen började byggas

1917 och var klar för definitiv invigning först 1923. Norringarna låg som synes före Södra skåningarnas kasernbygge och enligt det första förslaget inför 1925 års nedrustningsbeslut var det Norringarna och deras moderna kasern som skulle vara Skånes enda infanteriregemente. Se för övrigt min artikel i Norringen 2009.

För att få en uppfattning om kostnaderna kan nämnas att en värvad rekryt på 1890-talet förutom logi, förplägnad och beklädning hade en avlönning på åtta kronor i månaden (Axel de la Nietze:

Rekryttryckning vid Wendes artilleriregemente på 1890-talet, tryckt i Föreningen Gamla Christianstads årsskrift 2012). En kapten med full tjänstgöring hade 1909 en ren penninglön om 5260 kr per år (Handbok rörande svenska arméns officerare).

Priserna är heller inte ointressanta. Torgpriser i Kalmar 14/7 1900: fläsk 85 öre/kg, nötkött 50 öre/kg, ägg 75 öre/tjog, ål 75 öre/kg, björkved 10 kr/famn.

Under 40 år, från 1880-talets slut till 1920-talets början kom ett femtiotal kasernetablissemang till för arméns del. Flottan och kustartilleriet krävde också omfattande nybyggnation. Det var en mycket stor satsning i ett Sverige med helt andra ekonomiska förutsättningar än i dag. Motståndarna till denna upp-

rustning talade också om ”det befästa fattighuset”. Inför kasernereringen av infanteriregementena förekom stor kommunal tävlan. Regimenternas befälskårer betydde mycket för ortens efterfrågan på bland annat bostäder och kommunens skattekraft. Beväringarna inbringade också pengar, inte bara för caféidkarna på Näsby. Från början var det tänkt att Norringarna skulle kunna hamna i Hörby, Landskrona eller Växjö. Men det blev Kristianstad med byggplaner öster om Wendes Östra kasern på det område som benämns Lyckans höjd. Namnet lär ha uppkommit för att där tidigare bodde ”galanta damer”.

Slutresultatet blev dock Näsby!

Anders Bojs

Norring – Ny filmstjärna!

Foto: Privat

I den prisbelönta filmen ÄTA-SOVA-DÖ, spelas rollen som den ”uppsägande” personalchefen av Norringen – fd chefen för Åsbo Hvkrets – major **Christer Jönsson**.

Christer, som under många år tjänstgjorde på trupp och sedan ägnade stor tid åt Hemvärnet och Ljungbyhed, verkar numera inom pappersbruket i Klippan. Filmens miljö är tagen just ifrån Klippans pappersbruk!

Rinkaby 1994 – lägret och skjutfältet

Foto Arnold Nilsson

Rinkaby i dag

Rinkaby läger och övnings- och skjutfältets historia beskrivs i olika historiska verk, till exempel Kungl Wendes artilleriregementes historia 1794–1994 och Gamla Christianstads årsbok 2004 om baltutlämningen.

I regementets historieverk, ”Norra Skånska regementet 1811–1994, del II”, ger Sigurd Krappe sin syn på pansarövningsfältets tillkomst och användning.

Mycket har hänt och händer, sedan regementet överlämnade ansvaret för anläggningen 1994.

Den till P 2 överförda försvarsområdesstaben ledde verksamheten fram till

Avtäckning av Lars-Fritiof Melins väg på pansarövningsfältet i Rinkaby

nedläggningen 2000 då Södra Skånska regementet tog över.

Idag utövar P 7 ledningen genom en grupp placerad i lägret. Gruppen, tre

man stark, leds av kapten Tomas Jönsson, Norringarnas pv-robot speciallist.

I lägret finns också en grupp, tre officerare, från Södra Skånska gruppen placerad i gamla "Batexp". Gruppens uppgift är främst att planera, förbereda och genomföra övningar med hemvärnet inkluderande 49. hemvärnsbataljonen "Norringsbataljonen". I gruppen ingår löjtnant P-Å Bergelin, välkänd Norringesignalist.

Sedan lägret i Gälltofta skattat åt förgängelsen, har en del av Flygvapnets Luftstridsskola, LSS, flyttat in i den byggnad som kallas "Högkvarteret". LSS har sin huvudsakliga placering i Uppsala men Rinkabygruppen, R 3, ingår i en enhet placerad i Halmstad.

R 3 står för räddning, röjning och reparation. Denna grupp om två man svarar för all utbildning i just röjning och reparation inom flygvapnet. Gruppchef, även han Norring, är löjtnant Anders Svensson.

De flesta byggnaderna har genomgått omfattande invändiga renoveringar och flera nya byggnader har tillkommit och gamla har rivits. Flygvapnets över 40 for-

Den gamla Lägergatan numera ganska gles

Det nybyggda förrådet "Dyrgripen"

don är inhysta i "Dyrgripen". Hemvärnet har fått nya förråd, som uppfyller de numera högt ställda säkerhetskraven.

Matsalen är nu inredd för såväl utspisning som genomgångar och konferenser. Det gamla köket är utrymt och lokalerna skall nu inredas som ledningscentral för hemvärnet.

Befälsmatsalen, är upprustad och inredd som en modern mäss, med alla elektroniska hjälpmedel och automater. Sittgrupperna är snyggt inramade med prydnader påminnande om Norringetiden.

Det gamla pariserhjulet pryder fortfarande Matsalen

Jämfört med verksamheten då P 6 och A 3 utnyttjade fältet är verksamheten relativt blygsam – omkring 70 skjutdagar och ungefär lika många övningsdagar. Gruppen på fältet svarar för säkerheten och i viss mån dukning på olika skjutplatser.

En del kända platser är borta eller i ny skepnad. "Flaggstångshöjden" dominerar fortfarande men utan betong. "ABC-banan" har skattat åt förgängelsen och så även "Halmförrådet". Vägnätet är ordentligt upprustat och infanterinorringar som cyklat med två helfigurer under armen längs "Tyska vägen" och dess sandgropar tycker säkert inte att det var bättre förr.

Sjökontrollen är upprustad och ny mindre kontrollstation är upprättad vid gränsen vid Fårabäck.

De flesta skjutstationerna och räls-målbanan finns kvar men utnyttjas i mindre omfattning. "Modern strid ut-

"Intervjuaren", kapten Tomas Jönsson och löjtnant P-Å Bergelin i "Norringshörnan"!

Sjökontrollen med Åhus hamn i bakgrunden

förs inte från fasta eldställningar!", fick vi veta vid vårt besök .

Fältvården bedrivs av bland andra ett stort antal betande kossor och två jaktvårdslag.

Att öppna och stänga grindar genom att hoppa ur bilen är 1900-tal, idag styrs grindarna via mobiltelefon och soldatens medelvikt går upp ytterligare ett kilo.

Kontrollstationen vid Fårabäck

På Pansarövningsfältet har det inte skett några större förändringar, men även här har en del byggnader rivits och någon renoverats. Skogen har naturligtvis vuxit upp och blivit som orienteringskartan anger "löphindrande eller svår-löpt skog".

Fältets framtid

Ett av de sista remissärendena som behandlades på regementet var Vägverkets planer på att bygga en kringfart runt Rinkaby samhälle. Stadsarkitekten Thomas Theander presenterade en idé som avsevärt skulle påverka skjutfältets västra delar. Dessa planer är numera skrinlagda.

Förutom den alltmer civila användningen av fältet – stora internationella scoutläger, orienteringstävlingar, modellflyg mm – kommer fältet i huvudsak att användas till övningar med hemvärnet.

Successivt kommer anläggningen att anpassas till det nya "anställda försvar" med dess krav på förläggingsstandard m.m.

Om gamla tider minner en haubits från A 3, en Centurionstridsvagn från P 6 och en J 35 Draken från F 10 placerade mitt i lägret.

Det var bättre förr – eller??

Claes-Göran Andersson
(text)

Christer Nyhlén
(foton)

EFTERLYSNING!!!

För fortsatt dokumentation
efterlyser vi

Foton från I 6 läger vid Tyska vägen!

Posta eller mejla till

claes-g.andersson@glocalnet.net
Hjulhusvägen 24, 291 47 Kristianstad

eller

christer.nyhlen@gmail.com
Snödroppsvägen 14, 291 50 Kristianstad

I 6 läger

OM NORRINGARNA 1946–1950

Utdrag ur en brevsamling II

Som de minnesgode läsaren nog erinrar sig skrev jag i Norringen 2008 "Om Norringarna i slutet av 1940-talet". Artikeln byggde på utdrag ur brev från min pappa, major vid regementet 1942–1949, till hans pappa i Örebro. Sedan dess har jag funnit ytterligare brev men nu till min pappa från Norringar, som av olika anledningar hade skäl att skriva till honom. Ur dessa brev har jag gjort utdrag och tagit med sådant som på något sätt berör regementet. Förkortningar har jag som regel skrivit ut. Utelämnningar i brevtextern har jag markerat med... Brevens inledning (Ärade Broder och dylikt) samt avslutningar (Din tillgivne och dylikt) har jag medvetet utelämnat. Hoppeligen en stunds god läsning önskar författaren.

(Brev från löjtnanten Åke Ehrenberg)

Knäbäck den 19/7 – 46

Som Majoren ser av överskriften befinner jag mig nu i Knäbäck på ett par dagars semester.

Efter Majorens resa till Skälderviken för semester har bataljonen ofta bytt chef. Kapten Kronzell har en lång tid varit sjuk och kapten Nöring har då varit tjänsteför rättande. Fredagen den 26 går vi vår andra bataljonsmarsch. ...

(Brev från löjtnanten Åke Ehrenberg)

Kristianstad 26.7.46

Vi har i dag genomfört en mycket lyckad marsch i bataljonsförband. Vi cyklade till Ekestad, parkerade där cyklarna och gick sedan till fots genom vackra skogsbygder på huvudsakligen små lättvandrade skogsvägar och under olika skogsgrupperingar till Killebodatrakten, där vi badade och åt 2. frukost, som utkördes i isoleringskärl. Jag bifogar en inritad karta för att Majoren skall få se marschvägen. Vi hade en strålande tur med vädret och tack vare att vi huvudsakligen marscherade inne i de skuggiga skogarna kändes inte värmen tryckande. Vi startade sedan kl 17.45. Sista marschpasset hade vi målobserveringstävling gruppvis i likhet med förra marschen. Pojkarna genomförde marschen på ett förtjänstfullt sätt och med gott humör med sång, där det skulle

vara sång och med perfekt tystnad under skogsflyttningarna. Jag tror att Majoren kommer att få en manöverduglig och pigg bataljon till förbandsövningarna i höst!

Eftersom vi inte kunde få bilar (eller rättare sagt drivmedel) kunde projektet med besöket i Broby inte genomföras. Det hade varit alldeles för långt med cykelmarsch.

11. kompaniet, som nu i fjorton dagar legat vid Kjugekull, avslutade med sitt deltagande i dagens marsch sin givande vistelse där, som gynnats av strålände väder hela tiden. Kompaniet verkar mycket trevligt, pojkarna där är särdeles pigga, villiga och trevliga i sitt uppträdande. Kapten Linde är mycket nöjd med vistelsen i Kjuge i alla utbildningsavseenden.

Även Rinkabyskjutningarna har varit mycket givande och har också gynnats av samma strålände väder. Bataljonen verkar att vara väl i kapp med utbildningsplanen. 2. kompaniet ligger nog sämst till, sannolikt på grund av bristen på officerare och underofficerare. Handräckningen är också ett bekymmersamt problem.

Nu är jag för min del inne i mitt tredje planskrivningsskede för att även denna gång i bestämd tid hinna få ut skedesplanen. Har Majoren några särskilda anvisningar vore jag tacksam om Majoren ville meddela mig dem. Kommer Majoren att passera över I 6 före avresan till TK? I så fall: får då Majoren tid att skriva målsättningen och att taga en titt i stort på övriga planer? För kontinuitetens skull vore det av värde särskilt om Majoren ville präglå målsättningen med sin anda.

Majorens trädgård har jag inte glömt. Jag har varit bekymrad för Majorens vinbår. Majoren behöver icke tveka att giva mig något uppdrag i vad avser Majorens trädgård och jag väntar därför på Majorens dekret.

Att jag mitt under Majorens semester talar om tjänst beror på, att jag vet hur Majoren med sina tankar följer bataljonens utveckling.

(Förf:s anm.: pappa hyrde av regementet under flera år halva trädgården hörande till Näsbygård).

(Brev från regementschefen, översten O. Sjöberg)

Kristianstad den 26.8.49.

Hjärtligt tackar jag Dig för Ditt så hjärtliga brev. Nu är Du väl igång med inskrivningarna förstår jag. Jonas Lindén är just denna vecka på I 6 och skriver in prima pojkar, kvalitén lär vara utmärkt, bättre än i fjol.

Tyvärr var jag ej hemma då ni lämnade sta'n, men av Gunnar Samuelsson har jag hört om avskedet.

Här är vi nu igång för ”Norringarnas Dag”, som ju går på söndag, ungefär som i fjol. Landshövdingen och militärbefälhavaren med flera gästa oss bland annat på thé på mässen, som just nu står färdig efter en grundlig reparation och översyn. I Döbelnsrummet har vi under Döbelns porträtt huggit in en nisch i väggen för nattvardskärnen, däremellan hänger Döbelns svärd och vid sidan de övriga minnessakerna. En vacker och värdig minnesvägg. Byrån har åkt över på väggen under bonaden.

På Elmetorp är allt bra. Och frukt blir det väl högst 25% av i fjol, utom päron som i allmänhet ger något mer.

Och Döbelnsmiddagen blir, som ni kanske nu vet, den 17. september, då ni äro hjärtligt välkomna. Det skall bli mycket roligt råka er båda.

Margit förenar sig med mig i en hjärtlig hälsning till er båda. Allt gott!

(Brev från chefen för I. bataljonen, kaptenen Ernst Krondell)

Kristianstad 8/10 1949.

... . Redan i god tid före september månads utgång hade jag beslutat att avgiva ”förvaltningsberättelse”, men på grund av anhopning av uppgifter av olika slag räckte icke tiden till då. Men eftersom jag intill denna dag fortfarande är ”innehavare av stol nr 1” och om-(ned-)flyttning sker på måndag måste jag nu gripa pennan.

Regementets Dag gick här i slutet av augusti och det var en verkligt lyckad dag. Nu skall bland annat militärstafetten upprepas (kanske i miniatyr) i Ängelholm söndag 16/10, då regementet i dagarna däromkring gör sin återkommande propagandamarsch, denna gång över Örkelljunga – Hallandsåsen – Ängelholm – Höganäs. Även nu kommer Egart Nilsson att svara för regin.

I Rinkaby har under föregående månad kompanierna i tur och ordning arbetat med en skans, och för detta arbete var jag utsedd såsom ”arbetsdirektör”. Det blev ju ganska många bilresor då för mig, varvid det nyförvärvade körtillståndet kom väl till pass.

Tore Lindgren och Alvar Linde har nu återvänt från InfSS; Carol Bennedich, som ju var elev där under sista halvan av september och haft semester den nu gångna veckan, återkommer först på måndag (10/10), och under hans bortovaro har jag haft både I. och II. bataljonerna. Men från och med i dag upphör III. Bataljonen tillsvidare (Ekdahl är ju placerad vid fo 14), och I. bataljonen kommer nu att omfatta Liv-, 2., 8., 9. kompanierna + Musik och THK. 4. kompaniet överflyttas till Tore Lindgrens (II.) bataljon. Själv kommer jag att stå till Carols förfogande och därutöver blir det väl en del andra uppdrag, bland annat omredigering av VaktI, så att den boken blir lättare att läsa (finna i).

A propos vakt så har vi nu på försök permanenta vaktchefer, 4 överfurirer, som efter turlista gå 8 timmar i följd, och dessa ha ingen annan tjänst. Vi kommer att pröva systemet till 15/3 -50. Vaktmanskap utgår som vanligt.

Du erinrar Dig kanske att Alvar Linde lockade oss en gång i början av juni på idrottsplatsen att köpa lotter i försvarslotteriet. Själv utvalde jag en lott med 19 såsom de sista siffrorna – mitt inskrivningsnummer är 219 – och si jag vann en radioapparat (nätansluten), som var till stor glädje på landet i somras.

De nyanlända majorerna har ännu inte fått bostad här; Ekdahl har sin familj i Ystad (fruns hem) och själv bor han här i Kristianstad hos sin moder; Thott har sin familj i Härkeberga (sydvästra Skåne) och själv är han inneboende ”någonstans”. Ekdahl känner jag ju sedan skoltiden och Thott, som jag icke träffat tidigare, är sympatisk och trevlig. Men det trevliga familjeumgänget, som vi under föregående åren hade, låter nog nu vänta på sig. ...

(Brev från regementschefen, översten O. Sjöberg) Kristianstad den 13.10. 1949.

Av varmt hjärta tackar jag Dig för Ditt mycket vänliga brev! Vad Du där skrev om vår gemensamma tid vid regementet gladdde mig mycket. ... Ditt glada, utomordentligt sympatiska och nobla sätt gjorde mig alltid gott. Det blev faktiskt ljusare inne i mitt eljest rätt dystra tjänsterum, när vännen Knut kom in i det ena som i det andra ärendet. ... Tack för den gångna tiden och för många ljusa, glada minnen!

Det var tråkigt att vi inte fick se er här nere på Döbelnsfesten. Den förlöpte i traditionella former, men präglades i viss mån av avskedet från goda kamrater. De nya majorerna äro ju nu här. Vi hälsade dem den 3/10 på vanligt sätt på mässen. Ekdahl gick ju direkt till sitt fo. Thott är stabschef och jag trivs utmärkt med honom. Ingen av dem har ju ännu bostad. Thott väntar på Samuelssons. Gibson ser ut att bli bra. ...

Den 20/10 tidigt går regementet under djupmarsch på småvägar till Örkelljungatrakten för 2 dygns samövning sydväst Ö. med K 2. Den 22/10 på förmiddagen förlägga vi oss i Ängelholm. På kvällen är det dans på Thorslund. Söndag klockan 9 går ”militärstafetten” mellan kompanierna i Ängelholm avslutad med prisutdelning på torget. Så gå vi till Höganäs, där det är korum och förbimarsch klockan 1300. Lördag – söndag är det en försvarsutställning i Höganäs. Truppen får se på gruvan och Kullaberg. Måndag gå vi hem under ”flygmarsch” till i höjd med Perstorp, därifrån fredsmarsch hem. Torsdag och måndag samövning med flyget i Ängelholm.

Den 1. 3. november inspekteras regementet av militärbefälhavaren i närvaro av ÖB, som troligen då lämnar sitt porträtt till officerskåren. Få se om vi måste ordna något för honom på mässen. ...

Än en gång tack för gångna år! Och lev väl! Din tillgivne vän.

(Brev från kaptenen Alvar Linde) Kristianstad 11 XI. 1949.

Ett hjärtligt tack för Ditt kärkomna brev. Det gladdde mig oerhört att höra just från Dig, det var precis som i gamla dagar på Blåsut, när vi gick omkring och småsko-

jade, då tjänsten inte tryckte oss för hårt. Annars ser det nog ut som vanligt på Ditt tjusiga (kalla) Blåsut. Ernst Kronzell sitter i Ditt gamla rum och för befälet över I. bataljonen, ity att Carol Bennedich sysslar mest med utbildning på stationer (Du vet det nya stationssystemet – drillmaster och så vidare) samt förbereder så smått sin sorti. Själv har jag det så kallade ”Risbergiska köket” – det lilla rummet utanför chefen för II. Bataljonen – och det räcker för mig. Som Du vet är jag officer till förfogande hos Tore Lindgren, hoc est bataljonsadjutant – efter frivilligt åtagande – men jag tycker det går bra för man vet ju vad man har att göra och det är ju ingenting att skämmas för att man jobbar även om man inte fått eget jobb. Tore är dessutom en litet ombytlig chef så det är ständig omväxling för att hålla det hela något så när friktionsfritt.

Ja, så hade vi MB och ÖB, den senare nämnes sist ty han bara följde det hela – von oben som vanligt. Efter MB:s genomgång, som förresten gav betyget ganska gott, talade ÖB en del om att vi skulle ha vapen både på expeditionen och i hemmen, så att vi inte blev överraskade. Det var faktiskt en varning mot femte kolonnen och så avslutade vederbörande: ”Ja, jag har inte denna gång taalat om det militärpolitiska, ty jaag förmodar att regementschefen ofta orienterar Er alla, officerare, underofficerare och furirer, om det militärpolitiska läget”. Hm! En glimt i ögat och ”tack för i daag!” Ja, Du ser att man har sina glädjeämnen. ...

(Brev från löjtnanten Åke Ehrenberg, elev vid Kungl. Krigshögskolan /KHS)
Stockholm 13/11 49

... .

Jag har nu börjat ÄK, vilket ju är ett stort steg framåt och medför den ovanskliga äran att få åka hiss i KHS lokaler – jag förmodar, att den traditionen fanns även på Majorens KHS:tid. Vi har fått Carl Gustav Linnell som lärare i strategi, som Majoren vet, och här är nu två gamla I 6-are som lärare: majorerna Pieter Fürst och Linnell. ...

När jag sitter och funderar över mitt hemarbete och försöker få fast mark under fötterna, tänker jag ofta på bataljonen ”Avanti” (*Förf:s anm.: som bataljonschef valde min pappa Avanti som bataljonens motto/valspråk. Det betyder Framåt*). Vad jag kanske allra helst tänker på är trots allt annat övningen i fria kriget och alla rekognosceringar och annat som föregick den. Sällan har nöjet och nyttan ingått en så lycklig förening som under den övningen. Bilfärderna, promenaderna genom den vårliga skogen, frukosten vid stenbrottet och sedan med regementschefen vid Äsperödorp, och så de fria jägarnas härjningar – allt smälte samman till ljusa och lyckliga minnesbilder. ...

(Brev från kaptenen Nils Andersson)

Kristianstad 14/11 1949

... .

Själv står jag i stor tacksamhetsskuld till Dig för det humana och trevliga samt lärorika sätt, på vilket Du utövade Ditt befäl de gånger jag hade nöjet att stå under Ditt direkta befäl. Ja, det var jäktigt och jobbigt många gånger, framför allt under de hektiska krigsåren, men i regel blev det ju resultat av arbetet och då är det alltid roligt att ligga i för Kung och Fosterland – eller var det kanske för Justus' välbefinnande man offrade blod, svett och tårar? Säg det!

Här går livet sin gilla gång. Fader Olle styr fortfarande skutan undvikande blindskär och grund. Gången blir därigenom inte så rak, men å andra sidan blir grundkänningarna rätt få, kanske tack vare att 1., 2., 3., 4. och så vidare styrmannen då och då tar ratten i egna händer. Sic!

Vi i höst haft "regementets dag" och en propagandamarsch till Ängelholm och Höganäs. Succés på alla håll. Vi har startat en konstförening för att möjliggöra inköp av så kallad god konst till mässen, dagrum och korridorer. Med god konst menas nu tyvärr det färdiga – eller kanske rättare sagt halv- eller ofärdiga – resultatet av en eller annan tosings försök att täcka en dukyta med färg. När duken är färdigklettad eller färgen tagit slut döpes alstret till något som går i stil med tosigheterna i övrigt. Lottförsäljningen, som skulle finansiera det hela, har slagit alldeles fel ut, trots kompanichefernas på befallning bedrivna propaganda. Nej, ge beväringarna något som de förstår sig på. Gåsalotteriet till Mårten, till exempel. Ja, det blev slutsålt nästan i förköp!

Utbildningen har hittills gått ganska lugnt och bra, trots en skrämmande befälsbrist. Nu har emellertid satts igång med en centraliserad utbildning enligt "drillmaster"-systemet, vilket för mitt kompani innebär, att det under tre veckor framåt får flacka hit och dit och konfronteras med fjorton övningsledare, som de aldrig förr sett skymten av. Kompanichefen själv ser knappt sitt kompani under dessa veckor. Jag bävar för resultatet!

Vi hade inspektion av militärbefälhavaren häromdagen. Inspektionen kom hux-flux och avsåg faktiskt mera en kontroll av kompani- och plutonchefers sätt att leda formell stridsutbildning än beväringens förmåga. Det gick ganska bra (orden fällda av ÖB, som gästade oss). Själv hade jag två övningar i pluton, en för generalen och en för översten Öberg på militärbefälsstaben. Jag fick högsta betyg. Ja, jag är ganska nöjd med mitt kompani, framför allt med den goda andan som råder bland gossarna – aldrig några sura miner. Men besvärligheterna börjar egentligen först nu med dimma, regn, mörker och lera, således alla förutsättningar för hängande mungipor.

Mot förmodan går det rätt bra ihop med Tore Lindgren. Jag är, som Du kanske vet, inte direkt någon "ja-sägare" och därför skär det sig ibland, hittills dock inga större konflikter. Alvar Linde blev major.

(Brev från majoren Tore Lindgren)

Kristianstad 15/11 1949.

Jag kan redan från början medgiva att Du saknas på Blåsut och på I 6. Det nya blodet – även om det i det ena fallet är högblott – har icke varit av den rätta sorten. Förmodligen fel blodgrupp! Det är slut med de glada, friska takterna från "vår tid". Regementsexpeditionen ser nu ut som en begravningsbyrå. Till och med lilla Håkanssons porlande skratt har tystnat. – Annars är det bra!!

Jag ägnar mig nu helt åt trupptjänsten och åt idrott. Sedan Ekdahl blivit stabschef på fo 14 ha vi övergått till två bataljoner. Carol Bennedich har I. och jag II. bataljonen. Nyutnämnde majoren Linde har jag som medhjälpare under det att Ernst Kronzell står till Carols förfogande. Det var mycket roligt att vi fick Linde hos oss och vi har glatt och roligt tillsammans.

Trots hårt motstånd från tyg- och intendenturavdelningarna, men med god hjälp av Egart Nilsson, har jag lyckats skapa en verkligt trevlig förläggning på Rinkaby. Befälsbaracken skulle Du inte känna igen. Nu kan ett kompani gå ut på ett par dagar till Rinkaby och verkligen ha det trevligt.

MB inspektion gick bra. Nisse Andersson hade ett par föredömliga övningar. Mina stormpionjärer skötte sig storfint. ÖB följde en dag och var sig lik.

I lördags hade vi välkomstgåsmiddag för Ekdahls, Thotts Gibsons på mässen. Endast två subalterner voro med, vad det nu kan bero på.

(Brev från överstelöjtnanten Thorsten Grahnberg)

Kristianstad den 8.III. 1950.

... . Ja, vad mer. Regimentet har just återvänt från en 10 dagars sejour på Skillingaryd och håller som bäst på att putsa och lämna in. I morgon och på fredag avhålls ett angenämt avbrott genom ett av majoren Lindgren organiserat och lett propagandaskådespel som kallas för regementsmästerskap. Där finns ju tillfälle till paranoid självhävdelse. – Årets (utbildningsårets) propagandamarsch gick till Ängelholm och Höganäs och var rätt lyckad (frånsett övningsbataljonschefens truppföring vid Örkelljunga!). Vi drog hem (efter militärstafett i Ängelholm och fältgudstjänst med förbimarsch i Höganäs) under samövning med flyg i rykande storm, som snart övergick till orkan och tvång flyget till startförbud.

Till sommaren skall vi ha försöksutbildning igen (så kallad centraliserad utbildning) vilket kräver en komplicerad organisation med mera och som jag hoppas blir intressant. Fastän det väl blir en del tandagnisslan på en del håll som Du väl kan förstå.

... . Insides informations härifrån? I stort lugnt men tråkigt – eller också är jag bliven kverulant. I koppel ha' gått Ch – Benedich samt Lindgren – Linde, Thorsten har krupit in i sitt skal. Temperaturen hos Thott har nog sjunkit några grader. Carol Benedich sakna de flesta, ej minst Ch och (sannolikt) utbildningsofficeren. Han påtog sig mycket: efter 1/10 slapp utbildningsofficeren leda övningar. I Skillingaryd var C. tjänsteförrättande utbildningsofficer, den ordinarie var under slutproven i Småland chef för hemmavarande styrka!

För närvarande har vi så kallad befälsutbildning med över hälften av de nominella eleverna ute på kurser och kommenderingar utom regementet. Officerare lär skola förläggas till spritfri plats i södra Småland. Ämne: avvärjande försvar.

Till sommaren börjar "centraliserad utbildning i repris" av modererad amerikansk modell: 4 stora kompanier (chefer någon slags klassföreståndare) och huvuddelen av befälet ämneslärare organiserade i centrala utbildningsgrupper.

Av kommande personella förändringar ryktas att Lindgren skall efterträda Jonas G:son och – som vi alla hoppas – von Ekensteen senast om ett år befordras; Krondell går med förtidspension /I 6 avd M) instundande 1/10. Nisse Andersson har börjat som adjutant vid I. milo.

Min hals har krånglat på sistone, varför jag sökt och sannolikt erhåller kommendering på två år till Jägarskolan. Nyss kom Arne Tollstam upp till mig och in-stämmer i mina hälsningar till Knut.

... . Antagligen skall jag under hösten tjänstgöra på I 11, där det lär vara stor befälsbrist. Det betyder att jag får lämna mitt kära Livkompani och mitt mindre kära kasernofficersskap. För närvarande är Wallgren tjänsteförrättande chef till 1/10. Vem som skall bli därefter är ej klart. Ekensteen har varit på tal, därest nåden ej vederfares honom. Sjöberg arbetar nog för honom.

I övrigt är nog det mesta sig likt på gamla I 6. Utbildningen sker dock efter nya principer, i år med centrala instruktörsgrupper. Tror inte det är lyckat i allt. Själv har jag varit förskonad från det hela eftersom befälsutbildningen icke berörs av försöken. Lindgren är chef för skjututbildningen, Linde för fysisk träning (samtidigt bataljonschef) och Ekensteen för terrängtjänsten. Så har var och en sina underhug-gare av alla grader. Det har varit inspektion av MB och hans ställföreträdare. Den senare lär beträffande skjutningarna ha sagt att utbildningen mest liknade den vid ett skyttegille.

... . Efter en ganska hyggligt genomgången KHS har jag från mitten av oktober, i väntan på att så småningom påbörja aspiranttjänstgöring, hamnat vid mitt gamla regemente, där jag snabbt åter funnit mig tillrätta. Jag tjänstgör för närvarande som instruktör i en central instruktörsgrupp, som utbildar regementet i spräng- och mintjänst. Om en vecka skall jag övergå till en annan instruktörsgrupp och där ha hand om utbildningen av samtliga plutoner i uppehållande försvar. Jag får alltså rika tillfällen att bilda mig en egen uppfattning om värdet av den centraliserade utbildningen, som nu försöksvis pågår bland annat på I 6. Dessutom hinner jag med att rida jakter, att springa orientering och att i någon mån bibehålla kontakten med "krigsvetenskaperna".

Jag vet inte, om Överstelöjtnanten känner till det, annars kan jag glädja Överstelöjtnanten med att även Sjöström och Löfström hamnade på aspirantförslag. Överstelöjtnantens gamla regementen I 1 och I 6 belade tillsammans 50 % av alla aspirantplatserna!

Bland de säkerligen framstående och betydande män, som på Överstelöjtnantens 50-årsdag komma att göra sig påminna ber alltså härmed Överstelöjtnantens gamle adjutant i all ringhet men med hjärtats tacksamhet och goda önsknings få anmäla sig för sin "gamle", men andligen så ungdomlige, chef!

*

Detta är det sista brevet i samlingen. Så slutar denna tillbakablick som den började, nämligen med ett brev från "adjutanten" Åke Ehrenberg till hans "bataljonschef". Cirkeln är fullbordad.

Verksamheten 2013

Följande aktiviteter står på programmet:

- 6 april** Årsmöte
- 6 juni** Nationaldagsfirande
- 13 sept** Döbelnsdagen

Vid årsmötet sker fortsatt möjlighet att förvärva intressanta alster från boksamlingar.

Detaljer i övrigt om aktiviteter ovan och andra verksamheter under året i kommande medlemsblad.

Styrelsen hoppas på fortsatt månghövdat deltagande i våra möten!!

Stiftelsen KONGL NORRA SKÅNSKA REGEMENTETS OFFICERSCORPS

Överlåtelse av arkiv till Regionmuseet

Bakgrund:

Nästan direkt efter regementets uppsättning 1811 bildades en sammanslutning av regementets officerare för att hantera gemensamma frågor.

En av de viktigare frågorna var att skapa och driva en mäss.

Under årens lopp både i Ljungbyhed och på Näsby skapades levande mässar, till dessa mässar samlades inköpt och skänkt egendom.

Officerskåren tog genom åren också stort ansvar för regementets traditioner och tog hand om föremål och handlingar som eljest försvunnit.

Regementets befälskår var från början indelad i tre kategorier: officerare, underofficerare och underbefäl. Varje kår bedrev sin verksamhet strikt skiljd från varandra.

Med 1972 års tjänsteställningsreform ändrades kårbenämningarna till: regementsofficers-, kompaniofficers- och plutonsofficerskåren.

1978 antogs en ny befälsordning som innebar att det skulle endast finnas en befälskår benämnd officerskåren. Som en följd av denna reform slogs regementets befälskårer ihop och man bildade Norringarnas officerskår, NOK.

Då de olika kårerna varit olika organiserade och haft delvis olika verksamhet, bland annat den fackliga verksamheten, tog processen tid.

I regementsofficerskåren hanterades ekonomin och ägandet av föremål av ett utskott benämnt Regementsofficerskassan P 6.

Regementsofficerskassan P 6 beslöt vid sammanträde 25 maj 1983 att bilda en särskild för ändamålet självständig stiftelse och överlämna kassan tillhöriga traditionsföremål och annan liknande egendom.

I de antagna stadgarna fastställdes bland annat följande:

Paragraf 12: Åtgärder vid P 6/Fo 14 upplösning och vid mobilisering eller krigsutbrott:

– I händelse av P 6/Fo 14 upplösning har styrelsen rätt

att vid behov återta deponerad eller annan eljest utplacerad egendom

att återlämna egendom till ursprungliga givaren eller dessas rättinnehavare

att i övrigt förfara med egendomen – exempelvis genom överlämnande till myndighet eller instution – varvid hugfästandet av regementets minne skall komma i främsta rummet.

Åtgärder:

Fram till regementets nerläggning 1994 förvaltades och vårdades egendom och handlingar främst i Kanslihuset på Näsby.

En stor del av föremålen som inte var traditionsbundna och inte hade musealt

intresse avvecklades genom auktion för NOK medlemmar.

Föremål av musealt intresse överlämnades vid olika tillfällen till Regionmuseet.

Vissa föremål deponerades till Högskolan, som övertog lokalerna på Näsby, och andra organisationer.

När Militärsällskapet i Stora Kronohuset bildades 1995 placerades huvuddelen av möbler, tavlor och böcker där.

Övrigt förvarades först i det så kallade HvFriv-huset och sedan på Soldathemmet på Näsby.

Arkivet sorterades och överlämnades för förvaring till Landsarkivet i Lund och därefter till Stadsarkivet i Malmö i avvaktan på leverans till Krigsarkivet. Detta för att vara mer tillgängligt för de som arbetade med olika dokumentationer av regementets historia.

Claes-Göran Andersson

Kristallkronorna i ordersalen på officersmässen

Sedan regementets nedläggning har ett antal föremål varit deponerade på Högskolan i Kristianstad.

Bland annat har de tre kristallkronorna i ordersalen på officersmässen i kanslihuset fortsatt att lysa upp tillvaron i det som även idag kan anses vara något av en ordersal. Rummet är idag ett konferensrum som ligger i direkt anslutning till rektorns tjänsterum.

I samband med firandet av Döbelnsdagen den 13 september 2012 genomfördes en överlämning av dessa tre kristall-

En mottagare och en givare – båda lika nöjda.

Nils Soneson berättar historien kring kristallkronorna för Niklas Lindén.

kronor till högskolan. Som representant för Stiftelsen

Kunglig Norra skånska regementets officerscorps undertecknade ordförande Nils Soneson överlämningshandlingen

och från Högskolan undertecknade Niklas Lindén.

Innanför dörren till ordersalen sitter en tavla som för alltid kommer att påminna de som besöker ordersalen om historien kring kristallkronorna och att det är en gåva till Högskolan från Stiftelsen KUNGLIG NORRA SKÅNSKA REGEMENTETS OFFICERSKORPS.

Text och foton: Mats Johnsson

”Silversamlingen”

Regementsofficerskåren har sedan i början av 1930-talet haft som tradition att avgående officer skänkte ett silverbestick med namnteckning, till kåren. Sedan mer ändrades bestick till en underläggstallrik i silver. Silverpriset steg och rörligheten inom officerskåren ökade vilket gjorde att man 1975 övergick till

Provinsialmästaren i Skånska Provinsiallogen Nils Magnusson tog emot samlingen vid en ceremoni den 16 november 2012.

tallrik i tenn. Denna samling av gåvor har benämnts silversamlingen.

Samlingen utnyttjades vid festliga middagar. Middagsdeltagare som skänkt bestick använde detta och resterande ingick också i dukningen.

I samlingen ingår 78 silverbestick, 12 silvertallrikar och 33 tenntallrikar.

Då nu stiftelsen KONGL NORRA SKÅNSKA REGEMENTETS OFFICERSKORPS är i färd med att avsluta sin uppgift har denna beslutat att överlåta olika föremål, bl a silversamlingen,

till verksamheter som har god möjlighet att förvalta och visa upp våra klenoder i framtiden.

Beträffande silversamlingen anser Stiftelsen att Frimurarlogerna i Kristianstad uppfyller våra önskemål.

Regementets förste chef, generalen friherre Georg Carl von Döbeln, var frimurare och många andra Norringar har varit detsamma.

Nils Soneson

*Foton: Curt Hansson,
Översekreterare i logen*

Årsmötet 2012

Styrelsen har efter årsmötet följande sammansättning:

Roland Appelqvist	ordförande	tillika AU
Claes-Göran Andersson	vice ordförande	tillika AU
Bertil Larsson	kassaförvaltare	tillika AU
Christer Nyhlén	traditionsbevarare	adjungerad AU
Jörgen Lund	sekreterare/redaktör	adjungerad AU
Nils-Arne Bisell	ledamot	adjungerad AU
Karl-Gustav Karlsson	vice sekreterare	
Jan Appelqvist	ledamot	
Ove Johansson	ledamot	
Tommy Stjernqvist	ledamot	

Styrelsen adjungerade till sitt arbete.

Knut Björkenstam (repr för ärenden i Stockholmsområdet).

Leif Dahlqvist och John Nilsson revisorer.

Johnny Oddstig och Lars-Henning Strand revisorssuppleanter.

Tommy Paulsson (sammankallande), Ulla von Rosen och Anita Lund är föreningens valberedning inför årsmötet 2013.

Jörgen Bengtssons minnen från P 6-tiden

Efter att ha läst den gamle majoren Wallners vänliga ord, funnit att han onekligen blandar ihop KFÖ (krigsförbandsövning) 1968 med KFÖ 1973 (då jag var hans kompanichef ställföreträdare) och förtjust noterat hans överdrift att jag kunde M-numren efter att ha sett mobiliseringsförrådslistorna, finner jag mig i samma dilemma som Gunnar. Trettio och ett halvt år har gått och minnena flyter delvis ihop med bilderna från KFÖ:n 1973, som ju endast är tjugoåtta år avlägsen.

Jag reserverar mig därför för eventuella felaktigheter i beskrivningen av händelserna denna sexveckorsperiod våren 1968. De personer som nämns har jag emellertid ett outplånligt minne av. Där behövs inga reservationer. Jag vill

också framhålla att från en plutonchefs grodperspektiv, de stora taktiska skeendena förblev i stort sett okända. Man fick givetvis full inblick i hur ett pansarskyttekompani fungerade (och Wallner fick det verkligen att fungera) Vid ensaka tillfällen, främst vid orderuttagning, kunde man dock förnimma de stora strategiska vingslagen fladdra i bataljonsstabstältet. Det visade sig att lärdomarna från kadettskolans undervisning i Organisation Pansarbataljon 63 höll och att reglementsteoriernas gråa värld mycket väl kunde omsättas ut i den råa verkligheten.

” Till flydda tider återgår / min tanke än så gärna.

Mig blinkar ifrån forna år / så många vänliga stjärna ”

Så säger Runebergs Fänrik Stål, avdankad, arm och grå. Själva numera åtminstone grå, kan jag konstatera att minnet av olika händelser – om de inte varit oerhört dramatiska – med åren klingar av och flyter in i varandra. Man har skaffat sig erfarenhet men vet inte riktigt hur det gått till. Kvar, med varierande grad av skärpa, finns minnet av personer man mött. Vissa människor glömmes man aldrig. Så var ju också det med fänrik Stål. Flertalet av Runebergs dikter handlar just om oförglömliga personer: Döbeln, Sandels, Sven Duva, von Fieandt, Kulneff, Lotta Svärd m. fl. Dessa hjältar var levande i den gamle fänrikens minne medan slagen, träffningarna och skärmytslingarna gått in i ett mera poetiskt töcken. Mina minnen från KFÖ 1968 anknuter i första hand till de personer jag träffade, eller för att gå tillbaka till versraden: Många var de, vänliga var de och – utan sidoblickar på axelklaffarna – riktiga stjärnor var de.

Först en kort tillbakablick: Efter PKAS (kadettskola) och ROK I (reservofficersutbildning) 1963–64 gjorde jag frivillig trupptjänst somrarna 1965 och 1967. Sommaren 1966 gick jag ROK II på PS. Det kan nämnas att 1967 års tjänstgöring gjordes på Åke Mobergs kompani. Under året lyckades jag locka ut en motsträvig Åke till golfbanan. Han blev för övrigt kvar där.

Den 22 april 1968 ryckte jag in för att fullgöra krigsförbandsövning med veckorna B 0, B 1, B 2, F 1, F 2 och F 3. Föga anade jag att min fortsatta tjänstgöring som reservare fram t.o.m 1993 skulle nästan helt ske tillsammans med Gun-

nar Wallner. Först som plutonchef, nästa KFÖ som kompanichefs ställföreträdare och sedan, efter ett litet avbrott, som kompanichef i lokalförsvarscykelbataljonen Åhus och sist som bataljonsadjutant där.

Den professionalism, som Gunnar Wallner visade under dessa tjugofem år, var från den första dagen till den sista, imponerande. Som ett av sina stora snilledrag lär han fortfarande räkna att han, efter några dagars bekantskap 1968, bestämde att han, Gunnar, skulle sköta allt det militära och att jag, Jörgen, skulle sköta alla papper och allt som hade den minsta civila anknytning. Så blev det. Redan vid KFÖ 1968 utsågs jag till materielredogörare, inmönstringsförrättare, avrustare och, i min egen skap av snart färdig jur.kand., också till kompaniauditör. Och på den vägen fortsatte det tills regementet lades ner.

Jag har nu nämnt Wallner och mig själv. Om vi hade någon kompanichef ställföreträdare kan jag faktiskt inte erinra mig. Inte heller kan jag komma på vem som tjänstgjorde som chef för 3. pluton. Den ordinarie hade fått anstånd. Möjligen var det stabsunderofficeren Lennung som fick rycka in. Han var en blid och lugn gosse som sedermera blev filosofie doktor i pedagogik. (Just när jag skriver filosofie doktor slår det mig, att vid KFÖ 1973 tjänstgjorde som packgruppchef (!) i trosskompaniet (!) filosofie doktor Kristian Gerner, som nu är professor i ryska. Vid KFÖ 1982 tjänstgjorde Ingemar Oscarsson som chef för min kompanistab. Vårt oerhört givande umgänge byggde bl.a.

på att han doktorerat på Rekordmagasinet (!) inom ämnet litteraturhistoria. Jag återkommer nedan till placeringsförmågan vid mobiliserings- respektive personalavdelningen.

Reservofficeren löjtnant **Reijo Lehtinen** (alltför tidigt bortgången) var chef för första pluton. Han hade just fyllt 30, hade erfarenhet från FN-tjänst i Mellersta Östern och förde i vardagslag sin pluton inte så mycket med direkt ordgivning som med mer eller mindre elaka blickar. Under tjänstgöring på Ravlunda under B 1 – F 1 delade vi logi hos en konstnärssänka vid den lilla bron över Verkeån (dvs mittemellan skjutfältet och Brösarps Gästis). Oftast intog vi kvällsmålet i bostaden där vegetarianen Lehtinens uppfattning om en korrekt kostcirkel (långt innan detta begrepp uppfanns) bestod av följande läckerheter: Ett blomkålshuvud, en slanggurka (allt i rätt tillstånd) samt fyra burkar starköl.

Chef för pansarvärnsplutonen var f.d. stamsergeanten **Rolf Kronbeck**, legendarisk trupputbildare. Jag tror aldrig jag sett en mera väl-drillad pluton. Jag föreställer mig att mannarna, efter mer än trettio år, fortfarande, vad de än gör, söker frontalt skydd med möjligheter till flankerande eld, samtidigt som de rabblar ramsan: ”Bromsa, spänn, säkra, ställ, säkra, kåpan, magasinet.”

Vi trodde länge att bataljonspastorn Bill Jönsson (som för övrigt vann alla skjutävlingarna) hade välsignat våra elva pansarbandvagnar (PBV:er). Alla var på gränsen till utrangering men befann sig oavbrutet i kördugligt skick.

(En vagn står f.ö. utanför gamla kasernvakten.) Högre makt vakade säkert över vagnparken men den avgörande förtjänsten tillkom PBV-gruppchefen **Leif Johnsson**, 441214. I ett myller av oljiga, trötta, skäggiga och vilt svärande män gick denne värnpliktige sergeant omkring, i stort sett dygnet runt. Och fick vagnarna att rulla! Oklanderligt elegant, vänligt leende under mustaschen och spikrak i ryggen såg han ut som en engelsk kolonialöverste. Vid 1973 års KFÖ upprepade han mästerverket med samma manskap men med bättre vagnar. Om Johnsson nu var ett fenomen som truppförare och ledare måste hans PBV-grupp få högsta betyg i yrkesskicklighet. Förarna bemästrade diken, stengårdsgårdar, träd och lera med en makalös fitness och entusiasm. Övrig tid mekade de med vagnarna tillsammans med skyttarna. Jag skänkte mången varm tanke till dem (bl.a. fanjunkare John-Erik Johansson) som grundutbildat dem några år tidigare.

Föraren på min vagn, **Persson** från Svalöv, var en virtuos som besannade uttrycket: ”I en mästares hand kan en ardenner bli till en lippizzaner” Svart-hårig, svartögd och med slokmustaschen hängandes på ömse sidor av den oftast otända cigarren såg han ut som Valackaren i Piratens Bombi Bitt. Jag tror att han var grävmaskinist i det civila. Han förde fram PBV:n, hur terrängen än var beskaffad, så att de åkande hade känslan av att åka limousin på motorväg. – Även om jag föregriper historien om framtida KFÖ:er kan jag inte låta bli att berätta en episod från KFÖ med 1.Pansarbatal-

jonen hösten 1973. I slagskuggan av den annalkande oljekrisen utgick REGO (regementsorder) på att pansarbataljonnens PBV:er intill dagen för slutövningens början bara fick rulla 16 mil vardera. Mätare och körjournaler kontrollerades ofta. Vad föreslog då Persson? ”Jo, löjtnanten, jag har upptäckt på min vägmätare att den går baklänges om man backar!” Sagt och gjort! Det såg onekligen något egendomligt ut när en pansarskyttepluton körde marsch till och från övningsterrängen bak och fram. Pansarskyttesoldaterna uppskattade marschordningen: För första gången kunde de ju genom sina tittgluggar äntligen se vad som låg framför dem! Vid de återkommande avläsningarna hände det att plutonens vagnar hade förbluffande låga miltal. Reaktionen blev, något oväntat, att vi fick beröm för att vi trots allt hade lyckats få skrotet att rulla så pass långt...

Ytterligare några personer bör beskrivas. Reservkaptenen **Rolf Svensson**, 018 kallad efter sitt personnummer, var min kamrat från PCS (plutonchefsskola), PKAS och ROK I. Han var tveklöst en handens och handlingens man. Oerhört kompetent på vapen och fordon och en lysande trupputbildare var han, men på hans nattygsbordet låg nog reglementena underst i bokhögen. Till min oerhörda förvåning hade Rolf krigsplacerats i s.k. intellektuell tjänst i bataljonsstabskompaniet medan jag, som sällan somnade in utan att först ha läskat mig med några sidor ur PR Pansarskyttekompani (reglemente), hade placerats mitt ute i busken som chef för en pansarskyttepluton. Det måste ha blivit något fel begånget

på personalavdelningen! (se ovan om de filosofie doktorerna). När man sent på aftonen hade lämnat den outtröttliga PBV-gruppen tittade man gärna in på Brösarps Gästis för en liten förfriskning. Där satt, uppenbarligen sedan länge, makthavarna i bataljonsstaben och bataljonsstabskompaniet. De hade höga glas framför sig och deras kinder glänste av flottet från de feta fläskkotletter de nyss ätit i enorma mängder.

Mager, smutsig, med ansiktet glänssande av växellådsolja och knappt mätt av den uppvärmda falukorven borta vid PBV:erna vinkade jag trött till Rolf, som sken upp och ropade: ”Kom hit Bengtsson!” Samtidigt som han diskret och förtroligt antydde att han mycket hellre hade jobbat kvällspass med elva tredskande PBV:er än att ägna sig åt sina tråkiga stabsbestyr mellan nio och fem, räckte han generöst fram ett fullt glas. Den blekvida hand som omslöt glaset var sällsynt välmanikurerad. Under kotlettresterna på de välrakade kinderna kunde man ana den svaga doften av ett dyrt aftershave. ”Tack för groggen”, sade jag, för hem till Lehtinens grönsakssupé och satte klockan på tidig ringning.

Kompanikvartermästare och kommandant var rustmästare **Axel Nissen**, som hade varit med om det mesta och nu, strax före sin pensionering, inte ville vara med om så mycket mera. Hans lugn rubbades aldrig, inte ens när vi råkade ut för en fatal, nattlig tältbrand på Revinge. Truppen var utomhus på något uppdrag och ingen människa var i fara. Polisen blev förstås inblandad. ”Sköter du förhören så tar jag pappersjobbet”,

sade Nissen. Medan jag drack kaffe med kriminalarna från Lund (bägge hade varit volontärer) såg Nissen till att tältet uppenbarligen varit fullpackat med all den försvunna materiel, som vid tillfället för branden endast fanns i form av en hög med AFSE- blanketter.

Som materielredogörare fick jag bära frukten av Nissens kvicka agerande när det stundade avrustning: ”Du har ju inte blivit av med ett jävla dugg och till råga på allt sitter du med en telehjälms för mycket, din jävel”, sade Bam-Bam med en mistrogen uppsyn i sitt barska anlete när slutredovisningen var klar. Mina kinder rodnade av berömmet och jag fick en snabbt övergående impuls att gå över till trängtrupperna.

F 1-veckan inleddes med skarp mobilisering. Utsedd till materielredogörare och inmönstringsförrättare hade jag dels tillbringat de tre första veckorna med Nissen i mobiliseringsförrådet, dels pluggat in P-tabellerna. Förrådet låg i en lada kort efter järnvägsövergången på Julebodavägen i Maglehem. Nyckeln fanns på gården Folkestorp vid Olserödsbacken (där brännerimuseet nu finns). Ammunitionsförrådet låg uppe i den täta skogen, således väl skylt, bortom Widtsköfle Sågs upplagsplats. (Vid KFÖ 1973 låg förrådet onekligen rätt iögonfallande mitt i ett kalhygge. Den täta skogen låg, sågad och fin på nämnda upplagsplats.)

Inmönstringslokalen var den övergivna mangårdsbyggnaden. Allt är numera rivet, dock inte utan motstånd från den konstnärskoloni som ockuperade stället på 70-talet. På dagarna ”bäddade”

Nissen och jag förrådet i utrustning för den enskilde, för gruppen, för plutonen samt i gemensam kompaniutrustning. Härifrån kommer nog Wallners utsaga att jag kunde M-numret för varenda pryl i förrådet. Det var kanske så, men den memotekniska bedriften var nog i samma klass som att expediten efterhand lär sig varenda varunummer i systembolagskatalogen. Fast, M-numren var förstas minst dubbelt så långa som systemets...

P-tabellerna luslästes, särskilt med utkik efter eventuella busar (envar som inte hade fått en tia i uppförande efter grundutbildningen). Beredskapen var på högspänn, inte bara mot busar utan också mot eventuella problem i form av vapenvägrare, berusade inryckande, folk som inte fått besked om anstånd eller uppskov, folk som fått nej och därför dök upp med småbarn eller hund och, sist men inte minst, personer som gått fel eller vilse. Bland de sistnämnda kunde ju dölja sig sabotörer/infiltratörer som övningsledningen skickat på oss. Jag kan inte minnas att en enda av de nämnda problemen dök upp. Men så är det ju när man är väl förberedd.

Mobiliseringsplanen följdes i detalj i dagarna tre. Truppen låg förlagd i skogen mellan Maglehem och Juleboda. Dagarna var, som under hela KFÖ:n, soliga och nätterna var kalla och utan sömn. Kompaniet flyttade därefter till Öståkra Norra, övade en dryg vecka och sedan började allvaret. Förflyttningen till slutövningen på Revinge skedde per band och hjul och gick, vad jag minns, utan incidenter. Kolonnbildningspunkten låg högst upp på backen söder Brös-

arpskorset. Som ivrig förplutonchef fick jag hålla plutonen slirande och krypan- de upp mot krönet i en knapp halvtimme. ”Vad du än gör, kom för fan inte för tidigt!” var Gunnar Wallners korta instruktion. På Revinge gick truppen i bivack och den eviga vagnvården fortsatte. Några timmars väntan i solen, rekognosering (jag hade bara varit på Revinge två gånger tidigare – varav en gång på natten) och sedan inleddes slutövningen med ett brobygge för en pansarbataljon. Skytteplutonerna ställde förstas bara upp med muskelkraft – som myror bar de brodelar hit och dit i terrängen under oavlåtliga men sakkunniga rop från den legendariske rustmästaren ”Krax” Hansson.

Från själva slutövningen minns jag bara det allra sista momentet. Kompaniet, förstärkt med en stridsvagnspluton skulle anfalla och ta det ökända Svarta hål. Kompaniet låg i och kring en ödegård. Kompanichefen och alla plutonchefer rekade tillsammans under förnatten. På nutida kartor ser terrängen helt ”ren” ut. Då, 1968, fanns mellan oss och målet en liten bäck. Att kartan nu är ren beror givetvis på den täckdikning, som påbörjades just 1968. Den forna bäcken var vid reken en formlig vallgrav, två meter bred och med branta kanter som täcktes av ett djupt lager lera. Jag gick ”hem” och hämtade min PBV-förare Persson. I ficklampans sken fick han se diket. En mistrogen skälvtning genomfor slokmustaschen när han sammanfattade läget: ”Fy för fan löjtnant!” Vi klafsade omkring en stund och hittade faktiskt en tänkbar övergång, Persson

hämtade sin egen PBV och en till, instruerade sin kompis, lät vagnarna göra några magiska manövrar och se: vi hade en övergång! (Vad täckdikaren sedermera tyckte kan man bara gissa!) Efter- som idén var min fick jag företrädesrätt över diket vid anfallet. Systerplutonerna kom på kolonn efter och skulle sedan breddgruppera. Någoting gick fel! I anfallsmålet låg elva vagnar på en areal av ca 150×150 meter. Gryningens skarpa ljus var obarmhärtigt: I mitt anfallsmål låg alla tre pansarskytteplutonerna! Och vem stod där, bredvid min vagn, om inte pansarinspektören, överste 1. **Hugo Cederschiöld**. Min formella anmälan (”Överste, Chefen för 2. pansarskytteplutonen, löjtnant Bengtsson, har med

Överste Hugo Cederschiöld

sin pluton tagit sitt anfällsmål.”) möttes av en lång, entusiastisk betraktelse över ämnet ”Odugliga yngre officerare”. Som sådan yngre officer räknades uppenbarligen jag. Efter några minuters lyssnande brast mitt lugna, skånska temperament. När Cederschiöld hämtade andan, påpekade jag att den enda pluton, som ju hamnat absolut rätt i anfällsmålet var just min och att jag ansåg kritiken oberättigad. Jag fick en lång, svart blick och sedan hördes aldrig något mer, märkligt nog inte ens vid slutgenomgången. Än i dag är jag inte säker på om någon av de tre plutonerna verkligen hamnade rätt.

Om Hugo Cederschiöld har det talats mycket och skrivits något litet. Jag vill gärna komplettera bilden av honom med några starkt personliga synpunkter. Jag hade Hugo Cederschiöld (då chef

för Pansartruppsskolan i Skövde) som högste chef under ROK II (avslutande del för reservofficerare i pansartrupperna) sommaren 1966 och sedan som pansarinspektör under två KFÖ:er. Han var fruktad inte bara för sitt humör utan kanske mera för sin fantomlika förmåga att materialisera sig när-, var- och hur-somhelst. Öppnade man vagnchefsluckan stod han på vänster band, passerade man en kolonnbildningspunkt stod han där, bedrev man fordonsvård kunde han plötsligt dyka upp inne i PBV:n utan att någon sett hur han kom in i den.

Så ändrades bilden. I mitten av sjuttio-talet blev vi grannar med Cederschiölds i Stocksund. Vi hade nästan dagligen sällskap till och från tåget och på tåget. Hugo gick raskt och använde aldrig tågets sittplatser. Jag vågar påstå att vi blev

Fr.v. C 1 cskkomp Jörgen Bengtsson, C 3 cskkomp Lars Lindberg med Stf chefer.

riktigt goda vänner under de fem år vi träffades. Samtalsämnenade sinade aldrig och skratten var många. Jag erinrade honom givetvis om ovannämnda episod vid Svarta hål våren 1968. Det visade sig att han mycket väl kom ihåg den. För att göra honom full rättvisa skall nämnas att han nu medgav att hans oförmåga att tygla sitt humör hade legat honom i fatet under hela karriären.

Våra promenader avbröts brutalt och tragiskt luciadagen 1980 när Hugo, ivrig och otålig att komma hem efter dagen, gick rakt ut på ett mörkt övergångsställe i Stocksund utan att se sig för och utan att höra mitt varningsrop. Han låg helt förlamad det dryga år han överlevde på körningen.

Jag kan fortfarande ibland se Hugo

framför mig och höra hans röst. Undantagslöst är det då fråga om ljusa minnen.

En varm juninatt blev den sista före utryckningen. Som dagofficer kunde jag inte helhjärtat delta i några festligheter utan tillbringade tiden med att köra runt på Revinge för att kontrollera soldaternas uppförande. Detta var exemplariskt, vilket uppriktigt sagt inte förvånade någon men onekligen gjorde min kväll en smula tråkig och enahanda. Något upplivad blev jag när jag lyckades köra kraftigt vilse i de djupa Revingskogarna (jag hade ingen karta med mig i bilen) och först kunde orientera mig neråt Silvåkrahället.

”Pinsamt för mig men smickrande för staden ” sa han, som gick vilse i Åmål.

Försvarsmaktens veteran- och anhörigstöd matchar det nya insatsförsvaret

I Skåne är det P7 som har utsedda veteran- och anhörigsamordnare samt *HR-specialist- och rehabpersonal.

Ideella organisationer stödjer lokalt.

Undertecknad ingår sedan två år ideellt, i Södra Skåningarnas Kamratförenings stödorganisation, som kontaktperson i nordöstra Skåne.

Övriga kontaktpersoner nås på www.sodraskaningarnaskamratforening.se

Bengt Mohlin
Tel 076-2616041
E-post b.mohlin@telia.com

*HR = Human Resource är personaltjänst/red.

CENTURION 80112

*Från bataljhäst och filmstjärna
till bärgningsobjekt i Boden...*

Av Christer Nyhlén

*Vagn 80112 under krigsförbandsövning
med 4.Stridsvagnskompaniet hösten 1985*

Pansartrupperna var i mitten av 1950-talet det truppdrag i den svenska armén som hade prioriterats. En prioritering som förmodligen var helt riktig med tanke på hur flera kriser ute i världen hade haft ett stridsförlopp som dominerats av stridsvagnar. Koreakriget, oroligheter i Östtyskland,

Sinaiöknen och sovjetisk inmarsch i Budapest visade alla upp stridsvagnar i avgörande ögonblick. Av denna anledning och tillsammans med uppfattningen att de svenska pansarbrigadernas stridsvagnar var omoderna hade man redan 1953 införskaffat ett 80-tal Centurionstridsvagnar. Det visade sig då att dessa

80 stridsvagnar inte skulle räcka till för att fylla upp den nya pansarbrigadorganisation, som nu skulle innehålla ett utökad antal stridsvagnar. Alltså föreslår den svenska krigsmakten att ytterligare 160 Centurioner ska köpas in från England. Förslaget om inköp av ytterligare Centurioner godkänns av regeringen och

redan den 22 oktober 1955 anländer 20 engelska stridsvagnar till Skövde. Bland dessa finns vagnen med den engelska registeringsbeteckningen 88BA40.¹ Denna Centurion erhåller sedan sin svenska beteckning 80112 och införlivas i de svenska pansartrupperna.

När Norringarna blir pansarregemente 1963 och börjar sätta upp sin pansarbrigad (PB 26), som skall innehålla 72 stridsvagnar fördelade på sex stridsvagnskompanier, hamnar Centurion 80112 hos kaptenen Nils Sonesons 3.Stridsvagnskompani. Ett stridsvagnskompani som vagnen, efter ombyggnad till versionen 102, skulle komma att representera under många år framöver. Efter att ha rullat i Bertil Larssons stridsvagnspluton under krigsförbandsövningen med 3.Stridsvagnskompaniet våren 1968 dröjer det fem år innan det återigen är dags för **80112** att göra "repmanad".

Hösten 1973 finns nu vagnen hos reservlöjtnanten Björn Almqvists stridsvagnspluton, en pluton som ingår i ett repetitionsövande 3.Stridsvagnskompani med slutövningen som vanligt på Revingefältet. En slutövning som för **80112**

bland annat innebar att bensinen tog slut under en anfallsrörelse mot det s.k. Transformatorvägskälet, ett intermezzo som vagnen inte var ensam om. I princip stannade nästan samtliga kompaniets vagnar innan de nått sitt anfallsmål, dock redde det hela upp sig efter en föredömlig insats av kompaniets kvartermästare.² I vagn **80112** fanns under denna övning en omtalat skicklig förare, Göran Lidholm, som bara har positiva minnen från KFÖ 1973:

*Min vagn fungerade mycket bra under repmanaden. Jag kan inte minnas att det hände något speciellt. Tvärtom var det mycket lätt och roligt att köra den. Vi var nog garvade besättningar. Vi hade gjort lumpen på P 2 tio år tidigare och även en repmanad 1968 på våren. Jag tror att min vagnchef Peder Claesson var närmare 40 år. Vi var ganska garvade...*³

Vagnchefen Peder Claesson med 80112 under krigsförbandsövning med 3.Stridsvagnskompaniet hösten 1973

Efter denna KFÖ skulle **80112** bli den Centurion som förmodligen kom att rulla flest körmil av alla brigadens vagnar, eller tre krigsförbandsövningar och tre grundutbildningskompanier vid Rönneberg. Allt detta sker alltså på tolv år mellan åren 1973–1985. Vagnen rullar mycket, väldigt mycket under denna intensiva period. Här kan ju tanken uppstå hur stor tillgänglighet brigadens Centurioner hade under dessa år och framför allt vid de tillfällen då det politiska skeendet i vårt närområde gjorde att hotbilden förändrades. Hur såg tillgängligheten ut vid Warszawapaktens inmarsch i Tjeckoslovakien 1968, Oktoberkriget i Mellanöstern 1973, oroligheterna i Polen och WP:s enorma landstigningsövning på Ösel 1980–1981, U 137:s grundstötning hösten 1981 och murens fall i Östberlin 1989? Ansvaret för denna tillgänglighetsfråga låg på chefen för Kontrollgrupp Stridsvagn, en grupp som sorterade under regementets materiel-enhet. Under många år leddes denna grupp av Sven-Åke Sjökvist, en oerhört kunnig teknisk officer.⁴ Förhoppningsvis skedde det en dialog mellan Kontrollgruppen och de tre pansarbataljonernas

Göran Lidholm var förare på vagn 80112 under KFÖ med 3.Stridsvagnskompaniet hösten 1973. I bakgrunden sergenten Tomas Thomasson.

Stridsvagn 102 med fordonsnummer 80112. Rullade som EB-vagn i 2.pluton hos kaptén Mauritz Nilssons 3.Stridsvagnskompani under krigsförbandsövningen på Revingefältet hösten 1973. (Teckning: Kjell Svensson, Vislanda)

chefer om hur man skulle förfara för att ha högsta möjliga tillgänglighet och en oerhört uppdaterad handlingsplan.⁵ Idag svarar Sven-Åke Sjökvist på min direkta fråga om våra Centurioners tillgänglighet: *”Ur mobiliseringssynpunkt var det alltid bra tillgänglighet på vagnarna. Alla vagnar, utom de som nyttjades på utbildningsbataljonen och som stod på verkstad, hade hög tillgänglighet”*.⁶

Skulle inte ett system som byggde på en dialog mellan den tekniska sidan, pansarbataljonernas och stridsvagnskompaniernas chefer säkerställt tillgängligheten på ett helt annat sätt? Denna dialog skulle då kunnat fått effekten att truppförande chefer fick inflytande på tillgänglighetsprocessen och inte en process där endast den tekniska sidan hade insyn. Ett system där varje stridsvagnskompani i brigaden hade sina egna ”krigsvagnar” och att dessa rullade på Rönnebergs när kompaniet grundutbildades. Detta system skulle också innebära att fler Centurioner var tillgängliga i händelse av att utvecklingen i omvärlden krävde en höjd beredskap.

Hösten 1976 är det åter dags för **80112** att efter tre års vila genomföra en ny krigsförbandsövning. Denna gången rullar vagnen på fänriken Jonas Sjöbergs stridsvagnspluton i 9.Stridsvagnskompaniet. Att vagnen hade beteckningen EA och var första stridsvagnsgrupp på plutonen innebar att den användes av kompanichefen kaptenen Leif Almqvist. Eftersom en stridsvagn har en ordinarie vagnchef (värnpliktig sergeant) som har ansvaret för vagnen, så får denne göra avsittning när kompanichefen gör upp-

sittning för att leda striden. Ett förfaringsätt som innebar samma procedur vid de vagnar som kompaniets ställföreträdare och plutonchefer skulle åka i. De vagnchefer som fick lämna sina vagnar anslöt då till kompaniets reservpluton, dock fanns det chefer som hade ett annat förfaringsätt när de skulle leda striden från en stridsvagn: *”Jag var plutonchef under slutövningen i Ravlunda 1981 och hade bytt ut laddaren Johansson mot Johan Linderöth – ordinarie vagnchefen och sedermera kollegan och ställföreträdande kompanichef (som reservofficer) vid 4.Stridsvagnskompaniet under KFÖ:n 1991. Johan hade en fantastisk förmåga att alltid ha kontroll över stridsfältet vilket jag använde flitigt”*.⁷

Året 1980–1981 finns **80112** på Rönnebergs grundutbildningskompani och då på 1.stridsvagnspluton vars chef var inte helt obekant kaptenen Sverker Göranson. Vagnen hade GA tejpats med stora synliga bokstäver på sidoplåten och hade varit med om en hel del under utbildningsåret, eller som vagnchefen Ulf Danielsson minns det: *”Stridsvagnen 80112 var en rolig vagn med alla de egenheter, positiva och negativa som ett engelskt fordon kan ha. Roligaste minnet är nog när vi körde genom en bäck på Revingefältet. Bäckan var djup. När vi körde ner i bäcken och insåg att det var mycket djupare än vi trodde, skrek jag bara till Afzelius ”GASA”. Vi kom upp. Vattnet nådde upp till sidolådorna på vagnen. Vattnet forsade in genom de öppna förarluckorna där en mycket blöt Afzelius satt. Det stod 50 cm vatten i vagnen efteråt och det simmade fisk i den.*

80112 under övningar 1981 på Ravlundafältet

*Var kanske inte lika roligt när fisken började ruttna. Detta lilla äventyr nådde hela vägen upp i P 6 organisation. Lars Möller (bekant med mina föräldrar) kände väl till detta och vi skrattade hjärtligt åt det då vi träffades privat åren efter min militärtjänst.”*⁸

Att **80112** skulle bli filmstjärna är säkerligen något som är unikt för Norringarnas Centurioner, men så blev fallet. Våren 1981 skulle filmen ”Vargen” spelas in vars handling var förlagd till ett Sverige som hade förvandlats till en diktatur. I några scener (med Per Oscarsson i huvudrollen) använde sig diktaturstaten av stridsvagnar mot befrielseörelsen och det var här Ulf Danielssons stridsvagn fick figurera med diktaturstatens emblem på sidoplåten, det vita varghuvudet på röd botten.⁹

Efter ett års återhämtning var det åter dags för **80112** att sommaren 1982 ge sig in i hetluften. Ett nytt stridsvagnskompani skulle grundutbildas och sedan tillföras brigaden som 3. Stridsvagnskompaniet. Rönnebergs organiserade grundutbildningen på fyra stridsvagnsplutoner och vagnen kom att hamna på den tredje plutonen med PB Måns Krook som vagnchef och som också minns denna tiden:

PB Ulf Danielsson vagnchef på 80112 under grundutbildningen 1980–1981.

Stridsvagn 102 med fordonsnummer 80112. Ingick som GA-vagn i 1.pluton under grundutbildningen vid Rönnebergs kompani 1980-1981 och med PB Ulf Danielsson som vagnchef. Vargemblemet användes när vagnen deltog vid inspelningen av spelfilmen "Vargen". (Teckning: Kjell Svensson, Vislanda)

"Jag utbildades till PBS men fungerade för det mesta som vagnchef på vagnen. Mina minnen av 80112 och grundutbildningen 1982-83 är positiva med bra kamratskap och roliga övningar (man har väl glömt det jobbiga). Vi hade det ju väldigt bra på stridsvagn eftersom vi satt i varm och skön miljö samtidigt som många andra fick ta sig fram till fots vid övningarna. Bland de jobbigare delarna minns jag de återkommande reparationsarbetena som dök upp med jämna intervaller. Vagnarna var ju gamla och vad jag minns la de av en efter en under övningarna. Särskilt kommer jag ihåg att vi inom plutonen utförde både motorbyte och återställning efter bandkrängning (Ravlunda) under mörka och kalla förhållanden. Andra jobbiga moment var de kalla morgnarna när vi var förlagda på Rinkaby och dagarna inleddes med att presenna av vagnarna och vika ihop de tunga tygstyckena så att de fick plats i lådorna. Byte av slutstycke till kanonen och

glödheta pipor till KSP:n var också moment som drillades och även om det kändes hopplöst komplicerat i början lärde man sig allt efter hand. En annan händelse som jag inte glömmer var när vi övade skjutning under körning på Ravlunda och jag råkade bränna av ett skott från gruppchefsplatsen sedan vagnen krängt ner i en håla och jag satt beredd med fingret på avtryckaren. Målet missades säkert med några 100 m i höjld, men varken jag eller föraren hade sett hålan i den snötäckta terrängen. Samövningar i Eksjö (uppvisning), Revinge och Hovdala var också roliga och vi behövde ju inte spara på ammunitionen direkt! ...¹⁰

Janne Jönsson tjänstgjorde många år vid Rönnebergs som skicklig utbildare av brigadens Centurion-kompanier

Under PS-övningen i Revinge i april 1983 hände det mycket med 80112, en vagn som besättningen döpt till "EBBA GRÖN". Dock har särskilt en händelse etsat sig fast hos vagnchefen Måns Krook:

"Efter att vår vagn fastnat i en bäck nordost om Skrivaremöllan på Revingefältet. Incidenten inträffade i samband med framryckning, men eftersom bäckövergångarna var "upptagna" av de andra vagnarna fattade jag beslutet att vi borde klara framryckningen utan att använda överfarterna. Beslutet fattades efter en snabb bedömning från min plats i tornet och efter en kort dialog med föraren drog vi fram mot bäcken, men fastnade dessvärre på vägen upp. Efter några fruktlösa

Vagn 80112 med besättning väntar på hjälp att komma vidare under PS-övningen 1983.

försök att komma upp på egen hand insåg vi att loppet var kört och bärgningshjälp begärdes. Sex timmar senare var vi uppe och då hade både egna förband och fienden passerat oss några gånger !!! På bilderna syns hela besättningen där jag själv sitter i min lucka. Trots händelsen ser vi ut att ta det hela med ro och vi hade ju vagnen fylld med både kaffe och kakor (plus läskburkar i lysgranatsfacket där bak)...¹¹

Vagn 80112 har fastnat i ett dike under PS-övningen den 18 april 1983. Vagnchef PB Måns Krook ser en aning fundersam ut.

Efter att grundutbildningskompaniet avslutat sin utbildning i maj 1983 stannar 80112 kvar på Rönnebergs där ett nytt stridsvagnskompani¹² ska utbildas. Vagnen hamnar på första plutonen och får sin beteckning EA påklitråd på sidoplatarna. Vagnchefen PB Mats Olsson såg besättningen inte så mycket av under utbildningsåret eftersom truppförande chefen och tillika krigskompanichefen, kaptenen Lars Gejrot, använde vagnen att leda striden ifrån. En som däremot alltid fanns i vagnen var föraren Peter Håkansson från Malmö och han minns verkligen grundutbildningen med **80112**:

Stridsvagn 102 med fordonsnummer 80112. Ingick som GC-vagn i 3.pluton under grundutbildningen vid Rönnebergs kompani 1982-1983 och med PB Måns Krook som vagnchef. (Teckning: Kjell Svensson, Vislanda)

Stridsvagn 102 med fordonsnummer 80112. Besättningen hade utbildningsåret 1982-1983 döpt sin vagn till "EBBA GRÖN" efter en känd svensk musikgrupp. (Teckning: Kjell Svensson, Vislanda)

"Jag minns speciellt att både bränsle och oljeförbrukning var väldigt höga! Hur var det, 60 + 62 gallon i tankarna, på det körde vi 2 svenska mil stridskörning. Det blir väl runt 300 l/mil! Tror det gick 64 liter olja i motorn, och den drack utan vidare 5 liter per dag. Helt otroligt! Den lilla 3-cylindriga (?) Perkins-motorn som drog elverket krånglade aldrig, vi uppskattade allt varmvatten den gav till kaffet! Motorn var lättare att hantera än de på de andra jag testade någon gång, och undvika att de karaktäristiska smällarna som kom då tändningen slog av. Var det vid 2500 varv/min? Motorn gick också lättare igång än de andra då det var kallt. Hade ett allvarligt glapp i radiokontakten mellan chassi och torn. Det kunde ha slutat illa en gång då jag körde ut i ett djupt dike i hög fart utan att höra vad vagnchefen sa.

Av de utbildningsbefäl jag minns, var det väl Henning Strand! Uppfattades som

Peter Håkansson var förare på 80112 under grundutbildningen på Rönnebergs 1983-1984. Ingick som EA-vagn i 1.pluton med PB Mats Olsson som vagnchef. Dock nyttjades vagnen ofta av truppförande kompanichefen kapten Lars Gejrot, eftersom det var hans kompani som utbildades.

väldigt sträng, men hade en vänlig själ innerst inne. Mer tekniker än krigare kanske. Jag har idag ingen kontakt med övriga i besättningen. Skytten Rutger Ekelöw var väldigt speciell, vår laddare Andersson försvann och vagnchefen Ohlsson var inte med så mycket då kompanichefen åkte med oss. Kommer inte riktigt ihåg hans namn nu, nasalt tal, hans pappa var också befäl. Vi körde konsekvent med förnamn, vilket inte uppskattades av alla...Jag hade känslan av att vi var ett bra kompani, eller åtminstone var det vad fick höra...¹³

Vid samma tid som grundutbildningen avslutades hade den första stridsvagn 104 anlänt till regementet, en vagn som Peter Håkansson med nästan 30 års distans gärna recenserar: "104:an var som en personbil i jämförelse. Man behövde inte ha hantverkskänslan för att hantera den osynkade växellådan som fanns i 102:an. En Continental V12:a och en Allison automatväxellåda och två enorma kylfläktar gav rätt bra skjuts på de dryga 50 tonnen! Diesel-rök aggregaten var rätt roliga!"

Efter att ha rullat på tre olika grundutbildningskompanier inom loppet av fyra år var det nu dags för 80112 att genomgå en ombyggnadsprocess och uppgraderas till en stridsvagn 104. Uppgraderingen klarades snabbt av och redan i augusti 1985 finns den med på 1.Pansarbataljonens KFÖ och då på Lars Gejrots stridsvagnskompani. Efter att denna KFÖ hade avslutats visade det sig att 80112 under loppet av tolv år hade rull-

lat massor av mil i terrängen på våra olika övningsfält och åtskilliga gånger marscherat de åtta milen på asfalterade vägar mellan Revinge och Ravlunda. Tre krigsförbandsövningar och tre grundutbildningsår är en utomordentlig beundransvärd prestation av en 50 ton tung stålkoloss, som redan i oktober månad 1955 hade anlänt till Sverige och där-

NOTER

1 De 160 Centurionerna i denna andra leverans var av versionen Mark V, medan de 80 Centurioner som levererades 1953 var av versionen Mark III. Det hade också varit stora problem att införskaffa Centurioner från England när Sverige redan 1951, efter vagnens framgångar i Koreakriget, hade försökt köpa ett antal. Då sades det från England att en leverans kunde ske tidigast 1958. Dock fick England problem med sin handelsbalans gentemot Sverige och plötsligt gavs klartecken att köpa Centurionstridsvagnar 1953.

2 "Stellan fixa soppa. Stellan med sin 903:a skuttar fram från vagn till vagn och lämpar av en 25-litars så att vi kan backa tillbaka till XJ tankningsplats..." Norringen, 2000, Tollarp 2000, s.37. Kompanikvartermästare (SJ 9) var dåvarande fanjunkaren Stellan Hellberg.

3 Göran Lidholm i samtal med författaren 2012-11-11.

4 "Ett stort stöd var alla tekniker som jag kunde fråga. Jag vill särskilt omnämna Sven-Åke Sjökvist, sedermera chef för Mekanikerskolan, som lärde mig mycket om hur vagnen var konstruerad. Det var även lärorikt att besöka verkstaden för att se de vagnar som var "sönderplockade" för diverse reparationer..." Major Janne Jönsson, chef för brigadens 1.Pansarbataljon och skicklig Centurionutbildare, i mail till författaren 2002-11-02.

5 "Någon sådan dialog eller inflytande över stridsvagnarnas tillgängligheten förekom aldrig..." Major Lars-Erik Svensson i samtal med författaren 2012-11-23. Lars-Erik Svensson genomförde som ställföreträdare och chef för 16.Stridsvagnskompaniet KFÖ 1983 och 1988. Dessutom tillhörde han under många år Rönnebergs Centurionutbildning.

6 Major Sven-Åke Sjökvist i mail till författaren 2012-09-28

efter genomgått flera modifieringar från 81 till 102 och slutligen 104. Att behöva sluta sina dagar som bärgningsobjekt i Boden är kanske inte det mest ärofyllda, men **80112** hade under alla år haft hög tillgänglighet och tillförlitlighet, eller som vagnens förare från 1973 uttryckte det kort, men koncist: "*Den fungerade alltid och det var roligt att köra den...*"

7 Major Janne Jönsson i mail till författaren 2012-11-14

8 Ulf Danielsson i mail till författaren 2012-11-13. Ulf Danielsson tillhörde PBS (Plutonsbefälsskola) i stridsvagnstjänst 1980-1981 och kom även att omskolas till stridsvagn 104 när 15.Stridsvagnskompaniets besättningar genomförde en SÖF i juni 1986.

9 "Minns att det inträffade en mindre lustig sak under inspelningen. Man hade grävt en grop och placerat en filmkamera i denna för att få en annorlunda vinkel när stridsvagnen skulle rulla över gropen. Men samtidigt som vagnen rullade över gick det av miss-tag av ett "löst" skott från kanonen som fick till följd att det låg en kamera som hade sjunkit helt ner till botten av gropen. Naturligtvis till kameramannens och regissörens stora besvikelse..." Överstelöjtnant Mats Johnsson i samtal med författaren 2012-11-16. Mats Johnsson var vid filminspelningen våren 1981 chef för Rönnebergs som grundutbildade blivande 15.Stridsvagnskompaniet.

10 Måns Krook i mail till författaren 2012-10-08. Måns Krook tillhörde PBS (Plutonsbefälsskola) i stridsvagnstjänst 1982-1983. Omskolades till stridsvagn 104 och genomförde krigsförbandsövning som vagnchef på 4.Stridsvagnskompaniet (löjtnant Magnus Andersén) i maj 1991.

11 Måns Krooks version av händelsen minns också dåvarande kaptenen Janne Jönsson: "Jag var med på PS-övningen som förbandsinstruktör och blev skitförbannad på Krook och fastkörningen. Självt har jag aldrig kört fast. Krook var en trevlig, duktig grabb men väldigt snäll om jag minns rätt..."

12 1983-1984 utbildar Rönnebergs kapten Lars Gejrots 4.Stridsvagnskompani som också kommer att genomföra krigsförbandsövning redan på hösten 1985.

13 Peter Håkansson i mail till författaren 2012-11-18. Peter Håkansson omskolades till stridsvagn 104 under sin krigsförbandsövning med 4.Stridsvagnskompaniet i augusti-september 1985.

80112 passerar tillsammans med övriga Rönnebergs genom Veberöd på väg mot Ravlunda våren 1984.

Vagn 80112 hittades av en tillfällighet i Bodens garnison i juni 2012 där den används som bärgningsobjekt. Att det var Norringen och Rönnebergs legendariske Centurionutbildare Lars-Erik Svensson som hittade vagnen är kanske också ett ödets ironi...

Avrapportering från lokalombudet i Stockholm

Jag avrapporterar med "brutet" verksamhetsår vad som sker inom *Skånska regementens kamratförening i Stockholm* (SRKS; min egen förkortning) samt i övrigt om sådant som har beröring med *Norringarna*. I år är det sjunde året som jag fullgör mitt uppdrag som lokalombud i Stockholm.

Gåsamiddag

Fredagen den 11 november 2011 gick årets gåsamiddag av stapeln, som vanligt på Kavallerimässen. Från klockan 18.30 var det samling i och med att baren öppnades. I år deltog 33 personer. Såväl lokalombudet som "fotografen" kunde inte ens i år drista sig till att delta. Vad det nu kommer sig av.

Adventsmottagning på Karlbergs slott

Årets (2011) adventsmottagning ägde rum första söndagen i advent den 27 november. För andra året i rad deltog vi i Militärhögskolans adventsgudstjänst i Karlbergs slottskapell. Körsång, solosång, psalmsång bön och predikan ingick i gudstjänsten. Slottspastor Per Mellqvist var officiant. Efter cirka 45 minuter skildes alla åt, de anställda gick till Rikssalen, vi "skåningar" samlades i modellkammaren för intagande av glögg med tillbehör, kaffe och dopp. Vi var i år enbart 10 personer närvarande i samband med glöggen passade lokalombudet på

att överlämna ett exemplar av musikprogrammet

från *Norringarnas* jubileumskonsert samt, självklart, jämväl ett exemplar av *Hälsingarnas* årsskrift *Bocken* till SRKS:s ordförande Nils Rosenquist. Efter en dryg timme var det dags att skiljas åt och ta sig hem i ett blåsigt och grått Stockholm.

Årsmöte med Nylänningar 2012

Nylands Brigads Gilles Sverigeavdelning avhöll i år sitt årsmöte lördagen den 11 februari, som vanligt i samlingssalen på Karlbergs slott med start klockan 13.00. Bortåt 50 personer deltog. Efter det att Nylands Brigads marsch, Nylänningarnas marsch, spelats förklarade ordföranden Kurt Antskog årsmötet öppnat och hälsade de närvarande välkomna till en hoppeligen givande eftermiddag. Representanten för Gillet i Finland, Torbjörn Sirén, hälsades särskilt välkommen, likaså den finske militärattachén överste Anders Gardberg.

Årsmötets olika punkter klubbades snabbt igenom. Kurt Antskog avgick som ordförande och efterträddes av Björn Säfwenberg, den förste rikssvensken på denna post. Därefter framförde *Norringarnas* lokalombud en hälsning från kamraterna i föreningen och över-

lämnade ett exemplar av *Norringen 2011* och *Norra skånska regementet - pansarepoken* till såväl den avgående ordföranden som till överste Gardberg. Dessutom, det skall villigt erkännas, till avgående ordföranden även ett exemplar av *Bocken*, Hälsinge regementets kamratförenings årsskrift, som lokalombudet sedan många år är redaktör för. Överste Gardberg hade redan tidigare i annat sammanhang erhållit *Bocken*.

Därefter höll pol. mag. Paula Wilson ett fängslade föredrag om striderna om och vid Bengtskärs fyr den 26-27 juli 1941. Fyren ligger cirka 25 kilometer SV om Hangö. För såväl finnar som

ryssar hade den en stor betydelse. Ryssarnas försök att inta fyren misslyckades dock. Efter en kort frågestund avslutades samlingen med att alla unisont sjöng Modersmålets sång.

Efterföljande kaffe med dopp intogs denna gång i Norra ritsalen på slottet med hänsyn till att det var så många som anslutit sig till årsmötet. Sedvanligt lotteri med fina vinster, uppskattade av dem som hade turen vinna. Fortfarande deltar några ärrade kämpar som var med och kämpade för Finlands och Nordens frihet. Det var som vanligt intressant få höra dem berätta om sina upplevelser. Tyvärr blir av naturliga skäl veteranerna färre för vart år.

Från vänster: Knut Björkenstam, Anders Gardberg och Kurt Antskog.
Foto: Agneta Björkenstam.

Till generalen Georg Carl von Döbelns minne

Ärligen på Georg Carl von Döbelns dödsdag den 16 februari samlas i regi av Döbelnförbundet dess medlemmar och andra intresserade vid generalens grav på Johannes kyrkogård i Stockholm för att hedra minnet av en av den svenska arméns större personligheter. Så skedde även 2012.

I år hade 26 personer, färre än vanligt, kommit samman. Styrelsemedlemmen Elisabeth Goldstein tog prick klockan 13.00 till orda och hälsade de närvarande varmt välkomna. Efter inledande minnesord lade Elisabeth ner en krans varpå följde en tyst minut. Även ”generalen själv” i form av pastorn i Hovförsamlingen Erland Ros deltog, dock ej iklädd generalsuniform.

Sedan skedde förflyttning till Drottninghuset alldeles intill kyrkogården. För tolfte året i rad kunde Döbelnförbundet samlas där för gemensam samvaro vid en kopp kaffe med dopp och tårta. I anslutning härtill informerade ordföranden Bertil Holmqvist om och kring aktiviteter med anknytning till von Döbeln och förbundet som bär hans namn. Lokalombudet i Stockholm framförde nu för åttonde året i rad de sedvanliga hälsningarna från kamraterna i Kristianstad och överlämnade till Elisabeth Goldstein ett exemplar av *Norringen 2011* samt även ett exemplar av *Norra skånska regementet – pansarepoeken*. Även vid detta tillfälle, hoppas Ni Norringar ursäktar, överlämnades ett exemplar av *Bocken 2011*. Vidare redogjorde lokalombudet i korta drag för

jubileumshögtidligheterna den 10 och 11 september i Kristianstad med anledning av att det var 200 år sedan som Kungl. Norra skånska infanteriregementet sattes upp. Allt detta uppskattades liksom att Kamratföreningen Norra Skåningar ännu en gång låter sig representeras vid sammankomsten.

Härutöver förekom ett par ”kulturella” inslag. Lill Thorén läste några verser ur dikten *Hvar är Döbelns graf?* av prins Oscar Fredrik, sedermera Oscar II. Här återges några verser.

*”För mig till den hög som gömmer
Tappre generalens ben;
Fastän mängden den förglömmar,
Vördar jag hans minnessten;
Visa mig den stig som, som leder
Ditåt – gamle man – jag beder”.*

*”Främling, jag minsann, ej känner
Någon sådan märklig vård.
Är det en af dina vänner,
Som fått rum uti min gård?
Var så gunstig då att säga,
Hvem jag nu som gäst får ega?”*

--

*”Jag är blott en suck vid griften,
Blott en tår på hjeltens mull;
Och för frejdade bedriften
Blott ett slag på lyrans gull.
Mera kär än mången annan
Var mig han ”med bräckta pannan”!*

*Men den gamle grep sin spade,
Lagd ett stycke därifrån,
Såg mig an och log och sade:
”Sök der borta, längst i vrån;*

*Kanske märks den ibland de andra,
Vägen är ej lång at vandra.”*

*Ändtligt, tappre Döbeln, hann jag
Till Din undandolda grift,
Men en remnad håll blott fann jag,
Halft utplånad var dess skrift.
Skolbarn lekt der många stunder,
Visste ej hvem sof därunder.*

*Blott hans ädla namn vi riste
Tacksamt in i grundens håll,
Ingen tager derpå miste,
Ingen, i palats och tjäll;
Men för evigt skall med ära
Grafven hjeltenamnet bära!*

Så spelade Marianne Roslinde på piano *Björneborgarnas marsch*. Så följde ett melodram, *Ett ensamt skidspår*, med musik av Jean Sibelius och text av Bertil Gripenberg, musik på piano av Marianne Roslinde och textläsning av Lill Thorén. Ett mycket uppskattat inslag.

Årsmöte med Skånska regementens kamratförening i Stockholm

Föreningens årsmöte 2012 gick av stapeln tisdagen den 17 april. Kamratföreningen i Stockholm är gemensam för Norringar, Södra skåningar, Skånska dragoner och Wendister. Skånska luftvärnare och trängare har hemorts rätt i Artilleriklubben respektive Trängklubben av vilken

Från vänster: Bertil Holmqvist, Elisabeth Goldstein och Knut Björkenstam.
Foto: Agneta Björkenstam.

anledning dessa ”skåningar” inte är med i SRKS. Till årsmötet hade 17 personer, medlemmar och gäster, infunnit sig i Militärsällskapets lokaler. Efter så kallat mingel förklarade ordföranden Nils Rosenqvist klockan 18.30 årsmötet öppnat.

Dagordningens olika punkter klubbad snabbt igenom. Årsavgiften för 2013 blev, trots föreningens dåliga ekonomi, oförändrad 100 kronor. Fortfarande är antalet Norringar i föreningen ytterligt få. Förutom lokalombudet deltog från Norringarna förre regementschefen Curt Hasselgren. Det finns ju fler Norringar i Stockholm med omnejd. Ånyo uppmanar jag dessa att gå in i den gemensamma föreningen som nu har 85 medlemmar, en minskning med tre. Kontakta ordföranden Nils Rosenqvist 08-661 0544 eller sekreteraren Göran Paulsson 08-744 07 35.

Efter årsmötet följde kvällens föredrag av civilekonomen, tillika reservofficeren i flottan, Jan Linder. Denne talade över ämnet ”Natospel under täcket” med utgångspunkt från hans senaste bok. Den handlar om Sverige under det kalla kriget och landets kontakter västerut. Ett intressant föredrag som följdes av en ovanligt livlig frågestund. Därefter smakade den rikliga och goda buffén utmärkt och till densamma hörande mer eller mindre destillerade drycker.

Det kan tilläggas att på matbordet fanns enbart Norringarnas bordsstandar (framsatt av vem?) och att lokalombudet på sedvanligt sätt hälsade från kamraterna i Kristianstad och överlämnade exemplar av Norringen 2011 och ”pan-sarboken”. Detta uppskattades av de närvarande.

Från vänster: Curt Hasselgren, Nils Rosenqvist och Knut Björkenstam. Foto: Agneta Björkenstam.

Med Georg Carl von Döbeln som guide på Johannes kyrkogård

För tionde året i rad genomfördes söndagen den 26 augusti på Johannes kyrkogård i Stockholm en rundvandring med von Döbeln i skepnad av pastorn i Slotts församlingen Erland Ros. Tyvärr kunde i år varken lokalombudet eller dennes ständige följeslagare ”fotografen” delta. Men programmet bifogas för den som är intresserad.

Ånyo vid von Döbelns grav

Sedan flera år tillbaka träffas representanter för Kungl. Hallands regementets kamratförenings lokalavdelning i Stockholm och Nylands Brigads Gilles Sverigeavdelning vid von Döbelns grav en dag i början av oktober klockan 13.00. Georg Carl von Döbeln tjänstgjorde under en period vid Västgöta-Dals regemente (från 1901 Hallands) och var i början av 1800-talet chef för Nylands regemente. Detta var sista gången som denna samling ägde rum. Hallänningarnas förening kommer i samband med årsmötet i november att upplösas. Tyvärr var deltagarantalet i år det lägsta, tre Hallänningar och så lokalombudet med ”fotograf”. Efter det att Hallänningarnas ordförande talat om von Döbeln och finska kriget framträdde lokalombudet och citerade ur *Soldatinstruktion, Allmän del*, 1930 års upplaga. I kapitel III. *Krigsmannaegenskaper – Viljestyrka* citeras en dagboksanteckning av Georg Carl von Döbeln där denne belyser vad djärv och beslutsam handling kan betyda:

Vid Pihlajanlax låg på sommaren 1789 en svensk postering om 30 man. I skydd

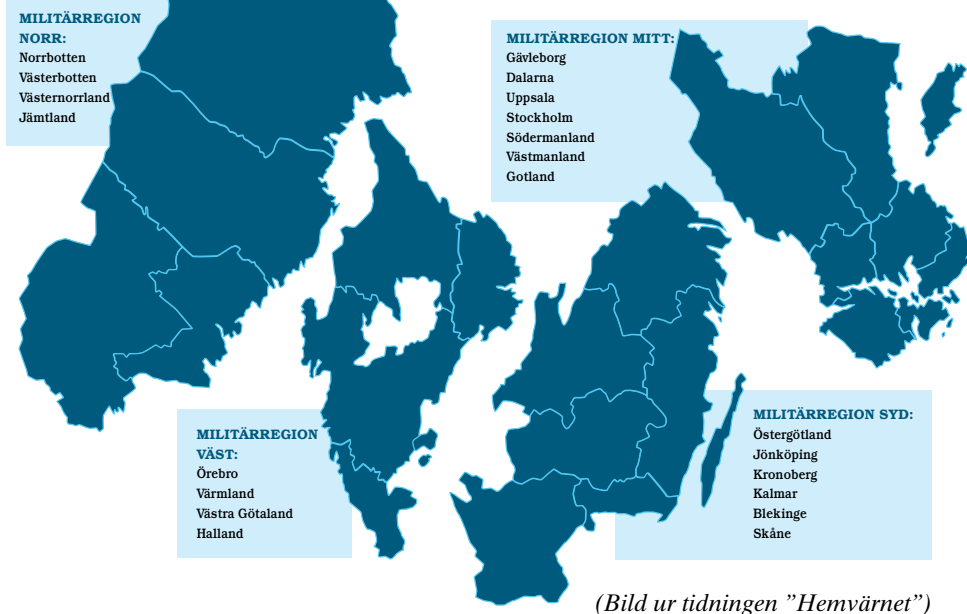
*av mörkret hade några hundra ryssar lyckats närma sig. Först då de voro alldeles inpå den gård, i vilken posteringen låg, blevo de upptäckta. Förvirringen på svenska sidan blev stor. Den ende, som icke förlorade besinningen, var en ung vapenhantverkare vid namn Bugt. Han tog befälet. En del av posteringen fördelades i mellanrummen mellan husen. Några man sändes ned i skogen i ryssarnas flank och rygg med befallning att oupphörligen skjuta. Bugt själv ropade med hög röst, att än en infanteribataljon, än en jägarbataljon, än dragoner skulle rycka fram. Då en del av de ryska officerarna talade svenska, förstodo de, vad som sades, och blevo något överraskade av att höra dylika kommandorop på ett ställe, där de blott väntat finna 30 man, ty icke vore det väl tänkbart, att några tiotal man skulle kunna avdela en styrka för anfall i deras rygg. Slutet blev också, att de överlägsna ryssarna gingo tillbaka. Soldatinstruktionen sammanfattar: *Krafterna räcka i allmänhet lika långt som viljan*. Därefter var det traditionsenligt samling på ”Man in the moon” för öl-drickning och kamratlig samvaro.*

Höstmöte med Nylands Brigads Gilles Sverigeavdelning

Nylänningarnas höstmöte ägde i år rum lördagen den 13 oktober med början klockan 13.00 i samlingsalen på Karlbergs slott. Inte heller vid detta tillfälle kunde Norringarnas representanter i Stockholm närvara enär mötet kolliderade med deras abonnemang på operan med föreställning som började klockan 15.00. Prioriteringen var vid detta tillfälle lätt att göra.

Ny militärregional indelning av Sverige

Nord eller syd?

Då Chefen P 7 presenterade "Det nya försvaret" i samband med höstmötet visade han hur den nya militärregionala ledningen som gäller från den 1 januari 2013 skall se ut. P 7 får ansvaret för Militärregion Syd och den nya staben är under uppsättning på Revingehed. Chefen P 7 blir chef och uppgifterna kommer i stort att vara desamma som fostaberna hade i tidigare organisation.

De övriga staberna kommer att finnas i Skövde (P 4), Kungsängen (Livgardet) oc Boden (I 19).

NYTT OM NORRINGAR

50 ÅR

01-19 Bo Persson
03-02 Per-Arne Davidsson
04-12 Jan Wernersson
04-13 Peter Jönsson
04-22 Håkan Magnusson
05-03 Tore Skärhed
05-08 Mikael Pehrsson
08-03 Bo Göran Andersson
08-13 Lars Fockborn
08-30 Patrik Andersson
09-08 Rolf Jacobsson

60 ÅR

01-05 Gunnel Hansson
01-17 Per-Åke Karlsson
01-25 Hans Mossberg
04-04 Roland Sjören
05-06 Per-Åke Anderberg
05-14 Anna-Maria Sand
06-08 Hans Sjunnesson
07-21 Jonas Sjöberg
07-23 Ulla Wiberg
09-12 Inge Johnsson
10-20 Eva Ericsson
10-27 Peter Carlsson
12-01 Ernie Elofsson

70 ÅR

01-11 Christer Weidenmark
01-18 Jan Seebass
01-30 Leif Almqvist
02-13 Sten Krondell
04-23 Nils-Arne Bidsell
05-10 Gunvor Tillman

70 ÅR forts.

05-24 Margaretha Waernulf
05-27 Lars-Erik Olofsson
06-11 Arne Nilsson
06-17 Göran Lilja
06-19 Leif Dahlgvist
06-28 Jerker Ringström
07-05 Tommy Lilja
07-16 Benkt Ragnarsson
07-19 Mårten Ohlsson
07-23 Hubert Johansson
08-12 Kent Åkesson
08-18 Matts Olsson
08-23 Leif Strömberg
09-16 Göran Wemby
09-19 Marianne Stenberg
10-10 Lars Björck
10-13 Gunnar Sjunnesson
10-18 Rolf Svensson
12-05 Barbro Johansson
12-09 Ingrid Svensson
12-19 Gunn Colliander-Magnusson

75 ÅR

01-08 Hasse Johansson
01-22 Bo Francke
02-04 Ragnhild Bergström
04-07 Bengt Kittel
04-30 Bertil Magnusson
04-30 Ingvar Svensson
05-27 Kerstin Möllerstedt
06-08 Bertil Kleberg
06-30 Jan Brandborn
07-03 Lars Bråve
10-15 Roland Appelqvist

75 ÅR forts.

12-01 Claes-Göran Andersson
 12-05 Hillevi Jonsson
 12-23 Anna Sjöholm Truedsson
 12-23 Ove Johansson

80 ÅR

01-03 Åke Rosberg
 01-24 Ingmar Andersson
 02-10 Sven-Inge Karlsson
 02-13 Rune Nilsson
 02-18 Jan Nilsson
 04-06 Nils Wihlborg
 04-07 Ove Lindström
 05-10 John-Erik Kittel
 05-13 Barbara Westrup
 07-01 Alvar Alriksson
 07-16 Anna-Maria Åkesson
 09-01 Erik Rittbo
 09-22 Eva Borrström
 09-22 Jan-Erik Ljunggren
 10-29 Alf Jönsson
 11-08 Karl-Erik Silhag
 12-19 Bertil Johansson
 12-21 Lars Lyzell

85 ÅR

01-22 Gunni Andersson
 02-02 Bertil Ingelsson
 03-02 Erik Nilsson
 04-09 John Nilsson
 04-28 Eva Frisk
 07-16 Bodil Augustsson
 08-05 Carl-Gustav Bartholdsson
 09-04 Olle Karlstedt
 10-24 Sven Månsson
 11-02 Bertil Karlsson
 11-25 Herman Westrup
 12-27 Jan-Tore Ståhl

90 ÅR

02-14 Margit Persson
 03-02 Åke H Johansson
 04-15 Lennart Andersson
 05-04 Rune Wrangdahl
 07-16 Yngve Paulsson
 08-20 Anders H O Jönsson
 09-25 Margaretha Löndahl

95 År

05-12 Åke Lerenius
 05-13 Artur Öman
 06-22 Rune Johansson

TIDNINGSFONDEN

Ännu ett år har vi glädjen att redovisa en lång lista av ädla givare. ETT STORT TACK TILL ER ALLA. Tack vare Edra bidrag har ni nu denna årsskrift i Er hand. De influtna bidragen, stora som små, redovisas här i den ordning de influtit under tiden 2011-11-01–2012-10-31.

Lars Lindbergh Kristianstad, Bengt Engström Halmstad, Åke Wessberg Kristianstad, Håkan Waernulf Åhus, Ann-Marith Andersson Kristianstad, Björn Almqvist Malmö, Gunvor Tillman Färlöv, Ola Hallberg Vellinge, Leif Dahlqvist Åhus, Jan Jönsson Rinkaby, Ulf Forsberg Ljungbyhed, Hayo Hirsch Karlshamn, Christer Nyhlén Kristianstad, Lars Jernryd Åhus, Göran Lilja Kristianstad, Åke Persson Danmark, Nils Arne Bidsell Kristianstad, Erik Nilsson Klippan, Gunni Andersson Kristianstad, Kerstin och Sven Gustafsson Kristianstad, Ingemar Lundquist Kristianstad, Bo Lönnblad Vällingby, Bo Karlsson Ljungbyhed, Bertil Westergren Kristianstad, Millan och Kjell Hyllander Vinslöv, Magnus Ugge Hässleholm, Lars Rylander Hässleholm, Göran Jeppsson Klågerup, Nils Raustorp Lund, Christer Berglund Uppsala, Gösta Karlsson Vinslöv, Lars-Henning Persson Kristianstad, Bo A Wendt Hässleholm, Lars Alm Stockholm, Gun Nilsson Malmö, Leif Persson Bandhagen, Hans Sjunnesson Kristianstad, Lennart Renbjær Spånga,

Harry Thomasson Markaryd, Karl-Gustav Karlsson Hanaskog, Inger och Ture Nordh Kristianstad, Åke Knutsson Tollarp, Lennart Nordblad Åhus, Torgny Bergstrand Helsingborg, Per-Olof Hallqvist Lund, Christina Engström Åhus, Tore Liljegren Åkersberga, Kjell-Åke Löfgren Helsingborg, Thomas Engström Kristianstad, Lars Samuelsson Önnestad, Johan Nilsson Vinslöv, Per Svensson Bankeryd, Bengt Lindqvist Helsingborg, Sten Krondehl Rydebäck, Ingemar Brostedt Malmö, Marie Louise Colliander Kristianstad, Kerstin Larsson Vinslöv, Lars Berg Åhus, Henry Malmgren Kristianstad, Kerstin och Eric Rittbo Hörby, Ingemar Lundquist Kristianstad, Sigvard Ericksson Glimåkra, Göran Jeppsson Klågerup, Kai Lodin Halmstad, Lars Bohman Tollarp, Roy Alnebeck Åhus, Thore Skärhed Kristianstad, Kjell-Åke Jönsson, Helsingborg, Arne Bengtsson Oxie, Sven Giselsson Ronneby, Ingrid Mårtensson Kristianstad, Kerstin Wilhelmsson Färlöv, Herman Westrup Åhus, Carl Björemann Stockholm, Ingrid och Kjell Svensson Åhus, Anders H O Jönsson Kristianstad, Jan-Erik Back Kristianstad, Mats Ström Steninge, Bo Olsson Halmstad, Bengt A Andersson Helsingborg, Boo Nelson Åhus, Leif Almqvist Enköping, Håkan Birger Malmö, Malte Johansson Malmö, Greta Andersson Kristianstad, Jan Jönsson Rydebäck, Carl-Fredrik Glimberg Kristian-

**Vädjan
från kassören !!**

Anmäl adressändring till:

Bertil Larsson
 Gardistvägen 13
 291 37 Kristianstad
 044-121782
 bertil_39@telia.com

stad, Åke Svensson Kristianstad, Lars-Erik Josefsson Bjärnum, Britt-Marie Eriksson Kristianstad, Per Gustafsson Önnestad, Lars-Gösta Hultberg Råå, Bengt Öhman Kristianstad, Tord Jönsson Kristianstad, Bo Bengtsson Åhus, Börje Palmblad Kristianstad, Gösta Karlsson Vinslöv, Nils Erik Frisk Kristianstad, Karl Gustav Engkvist Bjärnum, Gösta Avenstam Uddevalla, Sven Månsson Kristianstad, Britt och Bengt Landin Kristianstad, Leif-Inge Nordström Tollarp, Bengt Mohlin Tollarp, Ulf Krantz Kristianstad, Peter Helgesson Åhus, Göran Larsson Lund, Kjell Gustafsson Malmö, Ola Hallberg Vellinge, Christer Mjömark Kristianstad, Lars-Henning Strand Broby, Åke Lerenius Skanör, Bengt Kittel Sundbyberg, Arne Jönsson Årsta, Åke Johansson Åhus, familjen Hans Truedsson Råå, Anna-Lisa och Sture Stark Kristianstad, Lars och Lisbeth Ask Lund, Peter Carlsson Kristianstad, Anders Fjelkner Åhus, Lars Svensson Kristianstad, Carl Lindholm Simrishamn, Åke Wessberg Kristianstad, Bertil Svensson Kristianstad, Klas Olsson Kristianstad, Anders Wilinger Blentarp, Ann Malmquist Kristianstad, Ingmar Nordström Växjö, Henry Barholt Farsta, Mats Johnsson Vinslöv, Mårten Ohlsson Kristianstad, Tommy Åkesson Kristianstad, Kjell Jönsson Helsingborg, Jan Bergström Brösarp, Lennart Englund Växjö, Bodil och Sven Augustsson Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Gulli Jacobsson Kristianstad, Karl Rosenqvist Malmö, Rolf Tinder Göteborg, Ulla och Jan Nilsson Kristianstad, Mats-Erik Nilsson Knislinge, Hayo Hirsch

Karlshamn, Lars Sköld Täby, Arne Dahlman Skanör, Gunni Andersson Kristianstad, Kjell Klemark Fjälkinge, Nils Gustav Litby Kristianstad, Jan Brandborn Borlänge, Jan-Tore Ståhl Höllviken, Matts Olsson Kristianstad, Eric Zätterström Österrike, N E Frisk Kristianstad, Åke Bengtsson Kristianstad, Millan och Kjell Hyllander Vinslöv, Nils-Arne Hansson Vinslöv, Evy och Lennart Junehagen Tyringe, Bo Lundh Tormestorp, Ulla Johansson Kristianstad, Marianne Stenberg Kristianstad, Torsten Brandt Kristianstad, Sven-Erik Petersson Ängelholm, Rolf Kronbeck Ängelholm, Britt Ekstrand Fjälkinge, Jonny Björck Blentarp, Leif Hallberg Vellinge, K E Malmberg Helsingborg, Christer Weidenmark Visseltofta, Tommy Höppner Bromölla, Stig Engvall Stockholm, Knut Ottosson Starfeldt Ängelholm, Jan Sjödahl Rydebäck, Namnlös 31.jan, Gunilla Bergqvist Kristianstad, Ewa och Bertil Håkansson Åhus, Lars-Olof Rubin Kristianstad, Gösta Johnsson Helsingborg, Lena och Evert Friberg Kristianstad, John Erik Johansson Åhus, Rune Johansson Bromölla, Lennart Nilsson Skövde, Bo Francke Helsingborg, Birgit och Sven Almén Kalmar, Bertil Svensson Vinslöv, Ulla von Rosen Kristianstad, Tommy Eriksson Kristianstad, Ulf Larewall Simrishamn, Arne Månsson Halmstad, Lennart Renbjer Spånga, Bo Hellström Markaryd, Leif Persson Bandhagen, Kjell Bengtsson Kristianstad, Claes Dahlqvist Kristianstad, Bo Jönsson Kristianstad, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Kent Helgesson Enköping, Anders Bojs Kristianstad, May-

Inger Bidsell Kristianstad, Margaretha Hansson Kristianstad, Mikael Rubin Trelleborg, Rikard Lahger Kristianstad, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Åke Ingelmo Älta, Göran Flyckt Åhus, Ingalill och Kent Rosquist Sösdala, Elsie Fridlundh Åhus, Bo Petersson Bara, Lars-Henning Persson Kristianstad, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Gunnar Neymark Kristianstad, Peter Ranvert Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Bengt Lönnblad Gustavsberg, Lars Åkesson Karlskrona, Nils Raustorp Lund, Nils-Arne Bidsell Kristianstad, Uno Petersson Bromölla, Arne Berntsson Kristianstad, Mats-Erik Nilsson Knislinge, Per-Olof Hallqvist Lund, Ann-Marith Andersson Kristianstad, Karin Andersson Kristianstad, Roland Persson Bromölla, Lars-Erik Svensson Kristianstad, Carl-Johan Nilsson Åhus, Gunilla och Jan Appelqvist Åhus, Tommy Höppner Bromölla, Mats Ström Steninge, Stig Engvall Stockholm, Rolf Svensson Helsingborg, Thore Skärhed Kristianstad, Göte Persson Kristianstad, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Leif Hallberg Vellinge, Bo Steén Halmstad, Britt-Marie Eriksson Kristianstad, Gunnar Wallner Kristianstad, Agneta Eriksson och Stig Avenstam Fjälkinge, Hans Egelborg Blentarp, Lars-Gösta Hultberg Råå, Ingmar Nordström Växjö, Ingvar Jönsson Eslöv, Åke Wessberg Kristianstad, Jan-Tore Ståhl Höllviken, Ulla och Jan Nilsson Kristianstad, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Bengt A Andersson Helsingborg, Rune Johansson Bromölla, Per-Åke Fredlund Sösdala, Eva och Lennart Ericsson Kristianstad, Åke Knuts-

son Tollarp, Kurt Nilsson Västervik, Christer Nyhlén Kristianstad, Per-Olof Malmsten Fjälkinge, Per-Lennart Karlsson Visby, Arne Dahlman Skanör, Erik Nilsson Yngsjö, Kjell Jönsson Helsingborg, Claes Dahlqvist Kristianstad, Bertil Ingelsson Upplands Väsby, Marianne Karlsson Karlshamn, Bo Hellström Markaryd, Boo Nelsson Åhus, Jan Brandborn Borlänge, Rolf Kronbeck Ängelholm, Lars Wemming Kristianstad, Ingmar Björnsson Täby, C-F Glimberg Kristianstad, Åke Lerenius Skanör, Yvonne och Leif Nilsson Lund, Bo Huldt Bromma, Mikael Rubin Trelleborg, Lars-Göran Lang Gualöv, Mats Johnsson Vinslöv, Harry Thomasson Markaryd, Rutger Igelstam Kristianstad, Lisbeth och Lars Ask Lund, Mats Welff Åhus, Lars-Erik Widman Linköping, Tore Liljegren Åkersberga, Roland Appelqvist Kristianstad, Mårten Ohlsson Kristianstad, Karl Rosenqvist Malmö, Inger Nordh Kristianstad, Bengt Lindqvist Helsingborg, Kurt Kolmfors Åstorp, Ingrid och Bertil Kleberg Kristianstad, Siv Lundell Kristianstad, Hayo Hirsch Karlshamn, Bo Karlsson Ljungbyhed, Kerstin Larsson Vinslöv, Sven Ahlstedt Staffanstorps, Carl Björemans Stockholm, Göran Flyckt Åhus, Karl-Gustaf Thorsén Köpingsbro, Kerstin och Sven Gustafsson Kristianstad, Bo Lundh Tormestorp, K E Malmberg Helsingborg, Bo Lönnblad Vällingby, Ingemar Lundquist Kristianstad, Siv och Hasse Björnsson Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Bertil Westergren Kristianstad, Ulla von Rosen Kristianstad, Göran Brobeck Kristianstad, Per-Åke An-

derberg Åhus, Helmer Malm Degeberga, Bertil Andersson Tyringe, Jonny Björck Blentarp, Marie Louise Colliander Kristianstad, Britt Ekstrand Fjälkinge, Sten Krongell Rydebäck, Per Gustafsson Kristianstad, Kaj Klemark Kungsbacka, Ernie Elofsson Vetlanda, Christer Mjömark Sölvesborg, Lars Eric Johansson Påarp, Bengt Lundqvist Kristianstad, Bengt Kittel Sundbyberg, Bertil Svensson Vinslöv, Ingrid Mårtensson Kristianstad, Sjunne Johansson Kristianstad, Eric Rittbo Hörby, Gunnel Malm

Tollarp, Lars Stjärnfäldt Billeberga, Inger och Bertil Larsson Kristianstad, Anders Fjelkner Åhus, Lars Erlandsson Uppsala, Lars Bohman Tollarp, Lars Svensson Kristianstad, Knut Ottosson Starfelt Ängelholm, Leif Almquist Enköping, Ingrid och Lennart Ohlsson Kristianstad, Rolf Kjellman Torekov, Rolf Norrman Kristianstad, Jonny Oddstig Åhus, Leif-Inge Nordström Tollarp, Bengt Thulin Malmö, Leif Nilsson Fjälkinge, Lennart Nilsson Skövde.

Innehåll

Kamratföreningens ordförande	3
In memoriam Ture Nordh.....	5
In memoriam.....	7
Pansarboken.....	8
Norringeåret som gått	9
Sårad i strid.....	17
En stor satsning i det dåtida Sverige (A Bojs)	18
Norring- Ny filmstjärna	20
Rinkaby.....	21
Om Norringarna 1946–50.....	25
Stiftelsen	34
Årsmötet 2012.....	37
Jörgen Bengtssons minnen	38
Veteran- och anhörigsstöd.....	45
Centurion 80112.....	46
Avrapportering från Lokalombudet i Stockholm.....	58
Ny militärregional indelning	64
Nytt om Norringar	65
Tidningsfonden	67
Innehåll	71
Annonser	72

Från Vikingahär till Pansarbrigad

Krigs- och militärhistoriska händelser i och kring
den forna fästnings- och garnisonsstaden

Christianstad

Kristianstads första invånare.

Fästningen färdig.

Boken finns alltså till salu. Pris 200 kr (inkl porto)

Kontakta Jörgen Lund

Tel 044-705 87 • epost ajlund@telia.com

ARTILLERIMUSEET

Kristianstad

Museet för svenska
artillerisystemet från
1790–ca 2000 samt
specialutställningar

Öppettider: se hemsida www.artillerimuseet.se

**Beläget 500 m söder N Åsums kyrka,
skylt Museum**

Sveriges mest nöjda
bankkunder får också
hjälp med försäkring och
fastighetsförmedling.

Det hänger liksom ihop.

Länsförsäkringar har Sveriges mest nöjda
bankkunder på privatmarknaden enligt
Svenskt Kvalitetsindex 2011.

 Länsförsäkringar
Göinge-Kristianstad
Bank & Försäkring

För livets alla skeden...

Vi vill vara en vän för livet. Både i med- och motgång.
Därför har vi egna specialister inom företag, aktiehandel,
juridik, försäkring och Private Banking som kan hjälpa dig
genom livets alla skeden.

Välkommen till en bank för livet!

044- 18 26 00 > info@sparbanken1826.se > sparbanken1826.se

GULDSMED ROLF NILSSON

efterträdare etablerad 1900

Vi trycker små och stora upplagor, tidskrifter och informationsblad. Vi står gärna till förfogande som Er totalleverantör. Det vi själva inte kan trycka eller producera ordnar vi genom vårt stora nätverk.

Grunden till ett långvarigt samarbete tror vi är

- Bra kvalitet
- Rimliga priser
- Lyhörd inställning
- Flexibilitet

Flexibilitet är vår styrka

 tryck
i Kristianstad AB

Fäladsgatan 4, 291 59 Kristianstad
Tel 044-10 07 77 • Fax 044-21 22 00
hm@gl-tryck.se • www.gl-tryck.com